

Ciblas novada attīstības programmas 1.redakcija
pieņemta un nodota sabiedriskajai apspriešanai ar Ciblas novada domes
2018. gada 30.augusta lēmumu Nr.9 , 4 §
„Par Ciblas novada attīstības programmas 2019. – 2025. gadam
apstiprināšanu”

CIBLAS NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2019. – 2025. GADAM

I DAĻA ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS UN ANALĪZE

Saturs

Lietotie saīsinājumi	5
Termini	6
Ievads	8
I daļa – Pašreizējās situācijas analīze un attīstības tendences	11
1. Ciblas novada fiziski ģeogrāfiskais raksturojums	11
1.1. Ģeogrāfiskais novietojums	11
1.2. Reljefs un ģeoloģiskā uzbūve	12
1.3. Virszemes un pazemes ūdeņi	12
1.4. Ģeotehniskie procesi un derīgie izrakteņi	15
1.5. Klimats	16
1.6. Augsnes īpatnības un ainavas	17
1.7. Purvu un mežu teritorijas	18
2. Iedzīvotāji	20
2.1. Apdzīvojuma struktūra	20
2.2. Iedzīvotāju skaita dinamika	20
3. Novada ekonomiskais raksturojums	23
3.1. Nodarbinātība un bezdarbs	23
3.2. Uzņēmējdarbība	24
3.3. Tūrisms	26
3.4. Teritorijas attīstības indekss	26
4. Transports un sakari	28
4.1. Transporta infrastruktūra	28
4.2. Sakari	31
5. Tehniskā infrastruktūra	33
5.1. Ūdensapgāde	33
5.2. Kanalizācijas sistēma	34
5.3. Elektroapgāde	36
5.4. Siltumapgāde	36

5.5. Gāzes apgāde.....	38
5.6. Atkritumu apsaimniekošana	39
6.Dabas un kultūrvēsturiskās vērtības	40
6.1.Dabas teritorijas un objekti.....	40
6.2. Kultūrvēsturiskie objekti un teritorijas	41
7. Zemes un ēkas	43
7.1. Dzīvojamā fonda nodrošinājums un apsaimniekošana.....	43
7.2. Pašvaldības nekustamie īpašumi	43
7.3. Novada zemju raksturojums	43
8. Vides kvalitāte	45
8.1. Atmosfēras kvalitāte.....	45
8.2. Ūdens kvalitāte	45
8.3. Potenciāli piesārņotās vietas.....	49
8.4. Piesārņojošo darbību atļaujas	50
9. Valsts un pašvaldību pakalpojumi.....	52
9.1. Izglītības pakalpojumi	52
9.2. Sociālie pakalpojumi un bāriņtiesa.....	56
9.3. Veselības aprūpe.....	58
9.4. Kultūra un izklaide	59
9.5.Sports un aktīvā atpūta	61
9.6.Sabiedriskā drošība un kārtība	61
9.7.Pakalpojumu pieejamība ārpus novada teritorijas	62
9.8.Kientu apkalpošanas centrs un sabiedriskās attiecības.....	62
10. Publiskā pārvalde	64
10.1. Pašvaldības struktūra un funkcijas	64
10.2. Pašvaldības budžets.....	66
10.3. Valsts pārvaldes un sabiedriskās organizācijas	68
10.4. Attīstības programmas 2012.-2018.gadam īstenošana	69
11. SVID analīzes kopsavilkums.....	72

12. Pašreizējās situācijas analīzes kopsavilkums	79
Pielikumi	80
Pielikumu saraksts.....	80

Lietotie saīsinājumi

ELFLA	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
ERAF	Eiropas reģionālais attīstības fonds
ESF	Eiropas sociālais fonds
FVP	Feldšeru – vecmāšu punkts
g/l; mg/l	Grams uz litru; miligrams uz litru
Iedz.	Iedzīvotājs
KF	Kohēzijas fonds
LĢIA	Latvijas ģeotelpiskās informācijas aģentūra
LM	Labklājības ministrija
LPR	Latgales plānošanas reģions
LTA	Latgales tūrisma asociācija
NAI	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
pag.	Pagasts
PII	Pirmskolas izglītības iestāde
TEP	Tehniski ekonomiskais pamatojums
TIC	Tūrisma informācijas centrs
TN	Tautas nams
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VĢD	Valsts ģeoloģijas dienests
VIAA	Valsts izglītības attīstības aģentūra
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VRAA	Valsts reģionālā attīstības aģentūra

Termini

Attīstības programma	vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurā noteikts pasākumu kopums ilgtermiņa prioritāšu īstenošanai
Demogrāfiskā slodze	darbspējas vecumu nesasniegušo un pārsniegušo personu skaita attiecība pret personu skaitu darbspējas vecumā
Iedzīvotāju blīvums	skaitlisks lielums, kas parāda kādai noteiktai teritorijai piederīgo iedzīvotāju skaita attiecību pret šīs teritorijas platību
Iedzīvotāju dabiskais pieaugums	starpība starp attiecīgajā periodā dzimušo un mirušo skaitu
Investīciju plāns	attīstības programmas rīcības plāna sastāvdaļa laika posmam vismaz līdz 3 gadiem, kuru apstiprina pašvaldība. Investīciju plānu var aktualizēt katru gadu
Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas	ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā, lai aizsargātu un saglabātu dabas daudzveidību - retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus, dendroloģiskos stādījumus un dižkokus, kā arī sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas
Natura 2000 teritorija	NATURA 2000 teritorijas ir Eiropas Savienības valstu kopīgi radīts aizsargājamo dabas teritoriju tīkls jeb sistēma, kas Latvijā izveidots uz jau esošo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju bāzes, tām pievienojot 122 jaunas teritorijas
Prioritāte	teritorijas attīstības vispārējā aktualitāte, kuras risināšana tiek izvirzīta priekšplānā salīdzinājumā ar citām attīstības aktualitātēm
Projekts	pasākumu kopums, kas veicams noteiktu mērķu sasniegšanai noteiktā laika periodā ar iepriekš noteiktiem finansiālajiem, materiālajiem un cilvēku resursiem
Publiskā apspriešana	ar ārējo normatīvo aktu vai institūcijas noteikts laika periods, kura ietvaros sabiedrības pārstāvji sniedz savus iebildumus un priekšlikumus vai piedalās citās institūcijas organizētās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs (piemēram, sabiedriskajās apspriedēs un sabiedriskās domas aptaujās)
Rīcības plāns	attīstības programmas sadaļa, kas ietver konkrētu pasākumu kopumu un investīciju plānu attīstības programmā noteikto uzdevumu īstenošanai
Rīcības virzieni	konkrētu pasākumu kopums, kas ir izvirzīts noteikto vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanai
Sabiedriskā apspriede	sanāksme, kurā piedalās un savus iebildumus un priekšlikumus sniedz sabiedrības pārstāvji
Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums	procedūra, kas veicama likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktajā kārtībā, lai novērtētu plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un izstrādātu priekšlikumus nelabvēlīgas ietekmes samazināšanai un novēršanai, kā arī lai nodrošinātu sabiedrības

	informēšanu un iesaistīšanu plānošanas dokumenta izstrādāšanas procesā
Stratēģiskais mērķis	koncentrēts politisku uzstādījumu kopums vēlamajām situācijas pārmaiņām noteiktā laika periodā, kas ir vērsts uz teritorijas attīstības vīzijas sasniegšanu, un kas kalpo par pamatu prioritāšu noteikšanai un turpmāk veicamo darbību identificēšanai
Stratēģiskā daļa	attīstības programmas sadaļa, kurā definē plānošanas reģiona/pašvaldības vidēja termiņa prioritātes un izvirza uzdevumus to īstenošanai
Transferts	gadskārtējā valsts budžeta likumā īpaši iezīmētu budžeta līdzekļu pārskaitījums, ko var veikt viena līmeņa budžeta — valsts pamatbudžeta, valsts speciālā budžeta, pašvaldību pamatbudžeta, pašvaldību speciālā budžeta — ietvaros vai starp dažāda līmeņa budžetiem
Uzdevumi	iniciatīvu un rīcību kopums, kas ir izvirzīti noteikto rīcības virzienu sasniegšanai. Tie ir skaidri definēti, izmērāmi un pārbaudāmi
Vides pārskats	atsevišķa sadaļa stratēģijā, plānā, programmā, koncepcijā vai cita veida plānošanas dokumentā, vai atsevišķs dokuments, kas nosaka, apraksta un novērtē attiecīgā dokumenta, kā arī iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumenta mērķus, paredzēto realizācijas vietu un darbības jomu
Vīzija	lakonisks ilgtermiņa nākotnes redzējums, kas vienlaikus parāda teritorijas unikālās vērtības

Ievads

Saskaņā ar 19.05.1994. likuma „Par pašvaldībām” novada pašvaldībai ir pienākums izstrādāt pašvaldības teritorijas attīstības programmu un nodrošināt tās realizāciju. Programmas izstrādes procesu regulē vairāki normatīvie akti: Teritorijas attīstības plānošanas likums, MK 14.10.2014. noteikumi Nr. 628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”.

Ciblas novada attīstības programma tiek izstrādāta 7 gadiem un ir vidēja termiņa plānošanas dokuments 2019. – 2025. gadam, kas nosaka novada attīstības prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumu, kā arī to īstenotājus un finanšu resursus ilgtermiņa mērķu sasniegšanai. Ciblas novada dome 2017. gada 23.novembrī pieņēma lēmumu Nr. 14, „Par Ciblas novada attīstības programmas 2019. – 2025. gadam izstrādes uzsākšanu”.

Attīstības programma izstrādāta, ņemot vērā VARAM „Metodiskos ieteikumus attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī”.

Ciblas novada attīstības programmas izstrādes mērķi ir:

- 1) Radīt pamatu novada teritorijas ilgtspējīgai un līdzsvarotai attīstībai;
- 2) Noteikt novada attīstības plāna mērķu sasniegšanas veidus;
- 3) Noteikt vadlīnijas un prasības novada teritorijas attīstībai turpmākajiem 7 gadiem.

Ciblas novada attīstības programmas izstrādes uzdevumi ir:

- 1) Izvērtēt novada attīstības potenciālu un noteikt tā izmantošanas iespējas;
- 2) Saglabāt dabas un kultūrvēsturisko mantojumu;
- 3) Uzlabot cilvēku dzīvesvides kvalitāti;
- 4) Radīt apstākļus uzņēmējdarbības attīstībai.

Izstrādājot Ciblas novada attīstības programmu, ņemti vērā Latgales plānošanas reģiona spēkā esošie teritorijas attīstības plānošanas dokumenti (Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006. – 2026. gadam; Latgales programma 2010 – 2019; Latgales stratēģija 2030) un Ciblas novada spēkā esošie attīstības plānošanas dokumenti, kā arī pašvaldību, kas robežojas ar Ciblas novadu, attīstības plānošanas dokumenti.

Attīstības programma izstrādāta, ņemot vērā plānošanas pamatprincipus:

- 1) *ilgtspējīgas attīstības princips* — tagadējām un nākamajām paaudzēm nodrošina kvalitatīvu vidi un līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionāli izmanto dabas, cilvēku un materiālos resursus, saglabā un attīsta dabas un kultūras mantojumu;
- 2) *interesešu saskaņotības princips* — saskaņo dažādas intereses un ievēro attīstības plānošanas dokumentu pēctecību, nodrošina, lai tie nedublētos;
- 3) *līdzdalības princips* — visām ieinteresētajām personām ir iespēja līdzdarboties attīstības plānošanas dokumenta izstrādē;

- 4) *sadarbības princips* — valsts un pašvaldību institūcijas sadarbojas, tai skaitā izpildot attīstības plānošanas dokumentos izvirzītos uzdevumus un informējot cita citu par nosprausto mērķu un paredzēto rezultātu sasniegšanu;
- 5) *finansiālo iespēju princips* — izvērtē esošos un vidējā termiņā prognozētos resursus un piedāvā efektīvākos risinājumus attiecībā uz nosprausto mērķu sasniegšanai nepieciešamajām izmaksām;
- 6) *atklātības princips* — attīstības plānošanas process ir atklāts, un sabiedrība tiek informēta par attīstības plānošanas un atbalsta pasākumiem un to rezultātiem, ievērojot likumā noteiktos informācijas pieejamības ierobežojumus;
- 7) *uzraudzības un novērtēšanas princips* — attīstības plānošanā un attīstības plānošanas dokumentu īstenošanā visos pārvaldes līmeņos tiek nodrošināts to ietekmes izvērtējums, kā arī uzraudzība un pārskatu sniegšana par sasniegtajiem rezultātiem; subsidiaritātes princips — politiku īsteno tā valsts vai pašvaldības institūcija, kura atrodas pēc iespējas tuvāk pakalpojuma saņēmējiem, un attiecīgie pasākumi tiek efektīvi īstenoti pēc iespējas zemākā pārvaldes līmenī;
- 8) *subsidiaritātes princips* — politiku īsteno tā valsts vai pašvaldības institūcija, kura atrodas pēc iespējas tuvāk pakalpojuma saņēmējiem, un attiecīgie pasākumi tiek efektīvi īstenoti pēc iespējas zemākā pārvaldes līmenī;
- 9) *attīstības plānošanas un normatīvo aktu izstrādes sasaistes princips* — politiku plāno pirms normatīvā akta izdošanas, un, izstrādājot normatīvos aktus, ņem vērā attīstības plānošanas dokumentus;
- 10) *līdzsvarotas attīstības princips* — politiku plāno, sabalansējot atsevišķu valsts teritoriju attīstības līmeņus un tempus;
- 11) *aktualitātes princips* — attīstības plānošanas dokumentus aktualizē atbilstoši situācijai;
- 12) *dokumentu saskaņotības princips* — pieņemot attīstības plānošanas dokumentu vai izdarot grozījumus šādā dokumentā, nodrošina izmaiņu veikšanu arī citos saistītajos dokumentos un normatīvajos aktos, ievērojot tiesiskās palāvēības principu.

Attīstības programma sastāv no šādām daļām:

- 1) I daļa – Pašreizējās situācijas raksturojums ;
- 2) II daļa – Stratēģiskā daļa;
- 3) III daļa – Rīcības plāns;
- 4) IV daļa– Investīciju plāns;
- 5) V daļa – Īstenošanas kontrole un uzraudzības kārtība;
- 6) VI daļa Pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem;
- 7) Pielikumi.

I daļa sastāv no pašreizējās situācijas raksturojuma, analīzes un SVID analīzes; II daļa sastāv no ilgtermiņa stratēģiskajiem uzstādījumiem, vidēja termiņa stratēģiskajiem uzstādījumiem, attīstības programmas saskaņotības un pēctecības; III daļa ir Rīcības plāns; IV daļa ir Investīciju plāns un V daļa Īstenošanas kontrole un uzraudzības kārtība.

Informācijas iegūšanai izmantoti pašvaldības dati, valsts iestāžu dati, speciālistu sagatavotā informācija, dažādu interneta adrešu resursi, kā arī pieejamie plānošanas dokumenti.

I daļa – Pašreizējās situācijas analīze un attīstības tendences

1.Ciblas novada fiziski ģeogrāfiskais raksturojums

1.1.Ģeogrāfiskais novietojums

Ciblas novadu veido piecas teritoriāli administratīvās vienības: Blontu pagasts, Ciblas pagasts, Līdumnieku pagasts, Pušmucovas pagasts un Zvirgzdenes pagasts.

1.1.att. Ciblas novada administratīvās vienības

Avots: Pašvaldības dati

Ciblas novads atrodas Latvijas austrumu daļā. Tas robežojas dienvidos ar Ludzas, rietumos - Rēzeknes un ziemeļos - Kārsavas novadiem. Austrumos 37 kilometru garumā ir Latvijas valsts un Eiropas Savienības robeža ar Krievijas Federāciju.

1.2.att. Ciblas novada atrašanās vieta Latvijā

Avots: Pašvaldības dati

Novada kopējā platība ir 510 km².¹ Iedzīvotāju skaits pašvaldības teritorijā ir 2765 cilvēki².

Ciblas novada administratīvais centrs ir ciems - Blonti. Tas atrodas 280 km attālumā no Latvijas Republikas galvaspilsētas Rīgas, 135 km attālumā no Latgales lielākās pilsētas – Daugavpils. Tuvākā pilsēta ir Ludza – 10 km attālumā.

1.2. Reljefs un ģeoloģiskā uzbūve

Novada lielākā daļa atrodas Mudavas (Veļikajas) zemienes lēzeni viļņotajā Zilupes līdzenumā. Dienvidrietumu daļa iesniedzas Latgales augstienes Rēzeknes pazeminājumā un Rāznava paugurainē (Latgales augstienes ZA nogāze). Ziemeļaustrumu daļa iekļaujas Burzavas paugurainē. Teritorijas reljefa augstums ir virs vidējās augstuma atzīmes Latvijā un svārstās no 103 m līdz 178 m.

Zilupes līdzenumam raksturīgs lēzeni viļņots, vietām plakans līdzenums. Reljefa virsmu nedaudz saposmo 5 – 15 m augsti izlocīti vaļņi, atsevišķi paugurmasīvi. Zilupes līdzenums ir viens no purvainākajiem dabas apvidiem Latvijā. Plašus reljefa pazeminājumus šeit aizņem purvi.

Burzavas paugurainei raksturīga reljefa daudzveidība. Rēzeknes pazeminājumā izceļas gara, līdz 20 – 25 m augstā Čodorānu grēda. Šajā grēdā morēna atsedzas virspusē, pauguros un vaļņos 1 – 10 m bieza slāņa veidā pilnīgi vai daļēji pārklāj pat līdz 20 – 30 m biezas fluvioglaciālas smilts, smilts – grants slāņkopas.

Latvijas teritorijas ģeoloģiskās uzbūves un attīstības īpatnības nosaka tās atrašanās Austrumeiropas platformas ziemeļrietumu daļā.

Tāpat kā visā Latvijā, arī Ciblas novadā ģeoloģisko griezumumu veido divi pamatelementi – kristāliskais pamatklintājs un nogulumiežu sega.

Pirmskvartāra nogulumu segu veido venda, apakškembrija un viduskembrija, ordovika, silūra, vidus un augšdevona ieži. Lielākā nozīme tautsaimniecībā ir devona sistēmas nogulumiežiem.

Rāznava paugurainē ietilpst novada dienvidrietumu daļa. Pauguraine paceļas virs Zilupes līdzenuma un tās reljefs ir vairāk saposmots. Kvartāra nogulumu segu pārsvarā veido pēdējā apledojuma nogulumu – morēnas smilšmāls un mālsmilts. Griezumā apakšējo daļu veido senāka - Kurzemes morēna. Kvartāra segas biezums sasniedz 40 – 45 m. Starppauguru ieplakas ir pārpuvotas.

1.3. Virszemes un pazemes ūdeņi

Pazemes ūdeņi

Ciblas novads ir labi nodrošināts ar pazemes saldūdeņu resursiem. Jebkurā tā vietā, izmantojot artēzisko ūdens horizontus, var ierīkot ūdensgūtni ar jaudu līdz 1 – 3 tūkst.m³/dnn. Pirmie no zemes virsmas ūdens horizonti, kas satur ievērojamu saldūdeņu daudzumu, ir augšdevona Daugavas (D3 dg) un apvienotais augšdevona Pļaviņu – Daugavas (D3 pl+dg)

¹ Valsts zemes dienesta dati

² Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati, 01.02.2018.

horizonti. To virsma ieguļ 9 - 60 m dziļumā. Artēziskie ūdeņi kopumā ir samēra labi aizsargāti no virszemes piesārņojuma, jo pirmskvartāra iežus klāj 3 – 20 m biezs ūdens mazcaurlaidīgo glacigēno nogulumu slānis.

Pirmo, augšējo, pastāvīgo ūdens horizontu, kas izveidojies virs ūdensnecauraidīgā slāņa, sauc par gruntsūdeņiem. Zemes virskārtu novada teritorijā veido atšķirīgi pleistocēna un holocēna vecuma ieži. Gruntsūdens horizonts atšķirīgos nogulumos atrodas dažādā dziļumā un ir atšķirīgs. Tā kā virs gruntsūdeņiem nav ūdensnecauraidīga slāņa, to režīms atkarīgs no klimatiskajiem apstākļiem. Ūdens pieplūdi nosaka atmosfēras nokrišņi un virszemes ūdeņu infiltrācija. Gruntsūdeņus papildina arī citu horizontu ūdeņi, ja apakšējais ūdensnecauraidīgais slānis nav viendabīgs. Gruntsūdeņus izdala vairākus ūdens horizontus.

Purvu ūdens horizonts. Kūdra satur lielu ūdens daudzumu, tās dabiskais mitrums mainās no 70 līdz 97 %. Gruntsūdens līmenis purvos atrodas 0,1 – 0,5 m dziļumā. Līmenim raksturīgas sezonas svārstības - zemākie līmeņi ir vasaras otrajā pusē. Purvu ūdens mineralizācija sasniedz 0,5 g/l. Šo ūdens horizontu praktiski neizmanto.

Aluviālo nogulumu ūdens horizonts ieguļ 0,1 – 1,5 m lielā dziļumā, maksimālais tā biežums ir 2 – 3 m. Horizontu veido dažāda rupjuma smiltis ar organikas ieslēgumiem. Ūdens mineralizācija ir 0,4 g/l. Horizontu praktiski neizmanto.

Limnoglaciālo nogulumu ūdens horizontu veido smalkas smiltis un aleirīti, kurās sastop organikas starpkārtas. Horizonta biežums 2 – 4 m. Gruntsūdens līmenis ieguļ aptuveni 1 - 4 m dziļumā. Ūdens mineralizācija 0,2 – 0,4 g/l. Ūdens horizontu izmanto tikai individuālo māju ūdens apgādei.

Glacigēno nogulumu ūdens horizonts. Morēnas nogulumos gruntsūdens atrodas smilts - grants materiāla lēcās. Lēcu biežums mainās no 0,2 metri līdz vairākiem metriem. Ļoti mainīgs ir arī glacigēnos nogulumos ierīkoto aku debits, kas var svārstīties no 0,01 līdz 2 l/sek. Ūdens mineralizācija mainās no 0,1 līdz 0,8 g/l, bet vidēji 0,3 g/l. Šo ūdens horizontu izmanto individuālo māju ūdensapgādē, rokot akas. Glacigēnā smilšmāla un mālsmits gruntsūdeņu resursi ir ļoti ierobežoti un tāpēc to izplatības teritorijā maza diametra sekļie urbumi nevar nodrošināt nepieciešamu ūdens daudzumu pat individuālām vajadzībām.

Gruntsūdeņi, sakarā ar nelielo aerācijas zonas biežumu, visā novada teritorijā nav aizsargāti no virszemes piesārņojuma. Jāatzīmē, ka gruntsūdeņu resursi ir niecīgi un tos var izmantot individuālo māju ūdensapgādei ierīkojot grodu akas.

Artēziskie ūdeņi ir izplatīti pirmskvartāra nogulumos. Tie aizpilda smilšaino nogulumu poras, kā arī karbonātisko iežu plaisas un kavernas. Pirmais no zemes virsmas ūdens horizontu komplekss, kas izplatīts visā Ciblas novadā un jebkurā tā vietā raksturojas ar ievērojamiem resursiem, ir *Pļaviņu – Daugavas ūdens horizontu komplekss*. Horizontu veido dolomītiskie ieži – dolomīti ar dolomītmerģeļa starpkārtām. Ūdensapgādei izmantojamais intervāls atrodas 48-76 m dziļumā. Eksploatācijas urbumu debiti – 1,0-1,4 l/sek., ģipatnējie debiti – 0,2-3,9 l/sek.

Pie dzeramajiem pazemes ūdeņiem pieskaita pazemes saldūdeņus ar hlorīdu un sulfātu koncentrāciju zemāku par 250 mg/l, permanganāta oksidējamību zemāku par 5 mg O₂/l, neatkarīgi no dzelzs koncentrācijas. Tāds ir pazemes ūdens raksturojums, kura dabiskais sastāvs ir maksimāli tuvs Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumos Nr. 235 “Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” izvirzītajām prasībām.

Pazemes ūdeņus no piesārņošanas neaizsargātajiem gruntsūdeņiem atdala kvartāra nogulumi – smilšmāli un smilts-grants-oļu nogulumi, kuru kopējais biezums ir 46-55 m, no tiem 38-41 m ir ūdens vāji caurlaidīgie merģeļa un māla slāņi ar kopējo biezumu līdz 1,6 m. Artēziskiem ūdeņiem, salīdzinot ar gruntsūdeņiem, ir raksturīga augstāka mineralizācija un cietība – visos horizontos attiecīgi vidēji tā ir ap 0,35 g/l un 7,5 mmol/l. Artēzisko saldūdeņu kvalitāte var neatbilst dzeramā ūdens prasībām tikai pēc dzelzs satura (norma 0,2 mg/l). Artēziskie ūdeņi, salīdzinot ar gruntsūdeņiem, ir daudz labāk aizsargāti un virszemes piesārņojuma pazīmes tajos sastopamas ļoti reti. Augsta dzelzs koncentrācija ūdenī ir tipiska problēma, kas neļauj izmantot to ūdensapgādē bez attīrīšanas. Tā ir maz atkarīga no ūdeņi saturošiem iežiem un mainās plašā intervālā - 0,15 – 2,5 mg/l, visbiežāk 0,2 – 0,6 mg/l. Kopumā dzelzs satura problēmai ir vispārējs raksturs. Tā kā artēziskajos ūdeņos dzelzs pārsvarā sastopama divvērtīga jona formā, ūdens atdzelzošana ir veicama ar vienkāršu un lētu metožu palīdzību.

Pēc VGD arhīva un urbuma pases datiem *Daugavas* horizonta statistiskais līmenis Ciblas novadā ir 10-26 m no zemes virsmas (atkarībā no reljefa augstuma), pārsedzošo kvartāra nogulumu statistiskais līmenis – 2 m no zemes virsmas. Horizontu līmeņu starpība ir 8-24 m. Ūdens līmeņu pazeminājums Pļaviņu-Daugavas horizontā ir 0,35 – 4,2 m (atkarībā no urbumu debītiem).

Virszemes ūdeņi

5 % Ciblas novada teritorijas aizņem ūdeņi. Lielākās no upēm ir Ludza (Ilža) un Zilupe, kas pieder Veļikajas baseinam, kā arī Rītupe, kas ir robežupe starp Ciblas un Rēzeknes novadiem. Novadā atrodas 19 lielāki un mazāki ezeri vai to daļas. Pie virszemes ūdeņiem jāpieskaita arī mākslīgās ūdenstilpnes – Blontu dīķi 100 hektāru platībā un dzirnavezeri – Blazēviču, Zvirgzdenes, Felicianovas un Kubulovas.

Ciblas novada teritorijā ir pieci publiskie ezeri – Kurjanovas ezers, Lielais Ludzas ezers, Peiteļa ezers, Zilezers un Zvirgzdenes ezers, kā arī Ludzas upe ir publiskais ūdens visā tās garumā pa Ciblas novadu un posms pa Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas robežu³. Zvejas tiesības valstij pieder divos novada ezeros- Franapoles ezerā un Rajevkas ezerā⁴.

Virszemes ūdeņu kvalitāti ietekmē piesārņojošo vielu iekļūšana ūdenstilpnēs vai ūdenstecēs. Ūdens ekosistēmu degradāciju, izraisot eutrofikāciju, varētu veicināt slāpekļa un fosfora savienojumi, kas nonāk ūdens objektos no punktveida avotiem (notekūdeņi, kas tiek savākti no ciemu notekūdeņu attīrīšanas iekārtām) un no difūzajiem avotiem (notece no lauksaimniecības zemēm, viensētām, kas nav pieslēgtas kanalizācijas sistēmai utt.).

³ 28.01.1937. likums „Civillikums. Pielikumi”

⁴ MK 30.11.2009. noteikumi Nr. 1374 „Noteikumi par rūpnieciskās zvejas limitiem un to izmantošanas kārtību iekšējos ūdeņos”

Ciblas novada ezeri

Nosaukums	Administratīvā teritorija	Platība, ha	Ūdenstilpju klasifikatora kods
Daļķas ezers	Līdumnieku pagasts	11,5	68049
Franapoles ezers	Zvirgzdenes pagasts	70,4	68160
Ilzītes	Zvirgzdenes pagasts	1,0	-
Kurjanovas ezers	Līdumnieku pagasts	127,8	68048
Ļebedinca ezers	Līdumnieku pagasts	7,1	68051
Lices	Pušmucovas pagasts	1,8	68060
Lielais Ludzas ezers	Zvirgzdenes pagasts	846,4	68157
Mukausis	Zvirgzdenes pagasts	1,2	68163
Pītelis	Līdumnieku pagasts	347,0	68050
Rajevkas ezers	Blontu pagasts	42,9	68169
Blontu ezers	Blontu pagasts	1,6	-
Seļekovas ezers	Zvirgzdenes pagasts	1,3	68162
Siņicas ezers	Līdumnieku pagasts	6,8	68047
Utičovs ezers	Zvirgzdenes pagasts	2,8	68164
Velna ezers	Ciblas pagasts	1,0	-
Veserovas ezers	Zvirgzdenes pagasts	2,2	68165
Zabolotjes ezers	Līdumnieku pagasts	7,0	-
Zilezers	Līdumnieku pagasts	216,0	68046
Zvirgzdenes ezers	Zvirgzdenes pagasts	134,0	68073

Avots: Ezeru datu bāze www.ezeri.lv; Pašvaldības dati

2011.gada 3.jūnijā stājās spēkā Ministru kabineta 31.05.2011. noteikumi Nr. 418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem”, kas nosaka virszemes ūdensobjektus, kuros pastāv risks nesasnigt Ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli minētajā likumā paredzētajā termiņā un izvirza prasības riska ūdensobjektu aizsardzībai. Ciblas novada riska ūdensobjekti ir Lielais Ludzas ezers un Zilezers.

Lielajā Ludzas ezerā kā būtiskākais riska cēlonis norādīts punktveida piesārņojums – notekūdeņos esošie biogēni. Abos šajos ezeros saimnieciskā darbība jāveido tā, lai samazinātu vai novērstu iespējamo negatīvo ietekmi uz ezeru un pakāpeniski uzlabotu to stāvokli, ievērojot normatīvo aktu prasības.

1.4. Ģeotehniskie procesi un derīgie izrakteņi

Novada teritorijā no mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem izplatīta upju erozija un pārpurvošanās.

Upju erozija – saistīta ar gultnes procesiem. Ludzas upei un mazajām upītēm raksturīgi sānu erozijas procesi. Sānu erozija pastiprinās palu laikā un lietavu periodā, paaugstinoties ūdens līmenim upē un palielinoties straumes ātrumam. Ūdens plūsmu rezultātā tiek izskaloti krasti upes līkumos. Gultnes erozijas rezultātā izlīdzinās upes garenprofils. Felicianovas ūdenskrātuves krastos notiek tās krastu izlīdzināšanās procesi, ko izraisa ūdens līmeņa svārstības ūdenskrātuvē.

Pārpurvošanās – viens no mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem, kas norit salīdzinoši intensīvi, jo tam ir labvēlīgi apstākļi. Pie labvēlīgiem apstākļiem jāpieskaita līdzenais reljefs, vāji caurlaidīgi nogulumi, nelabvēlīgi noteces apstākļi un maza nosusinātības pakāpe. Pārpurvošanās procesu rezultātā turpinās purvu augšana gan horizontāli, gan vertikāli. Pārpurvojamās teritorijās, kur ierīkoti nosusināšanas grāvji, purvu attīstības procesi ir stipri ierobežoti. Ja grāvji tiek aizdambēti, pārpurvošanās procesi atjaunojas.

Ciblas novada teritorijā derīgo izrakteņu atradņu meklēšanas un izpētes darbi veikti dažādos laika periodos. Te ir konstatētas – smilts, smilts – grants, saldūdens kaļķieža, kūdras, sapropeļa un dolomīta iegulas. Atradnēm ir svarīga loma tautsaimnieciskajā attīstībā. Jāatzīmē, ka neviena no atradnēm nav valsts nozīmes.

Ciblas novadā ir konstatēta viena dolomīta iegula. Dolomīta prognozēto resursu laukums “Degļeva”, kura daļa iesniedzas Blontu, Pušmucovas, Līdumnieku pagastu teritorijās ir perspektīvs ģeoloģiskās izpētes veikšanai, lai apzinātu jaunas dolomīta atradnes.

Ciblas novadā atrodas 2 saldūdens kaļķieža atradnes- Šelupinka un Zilezers, ar kopējo krāju 372,55 m³.

Saimnieciski nozīmīgākās derīgo izrakteņu atradnes ir smilts, smilts- grants atradnes. Kopā novadā ir 15 smilts – grants atradnes. Lielākā ir atradne „Kazenieki” Pušmucovas pagastā, kuras platība ir 29,4 ha. Derīgo izrakteņu atradņu raksturojums sniegts 3. pielikumā.

Novada teritorijā apzinātas 101 kūdras atradnes vai to daļas. Pirmie kūdras atradņu pētījumi uzsākti jau 20.gadsimta divdesmitajos gados. Sistemātiskie pētījumi bijušajā Ludzas rajonā notika 1989.gadā. Uz šo brīdi rūpnieciskā ieguve notiek Blontu pagasta Degļevas purvā.

Ciblas novadā ir konstatētas 6 sapropeļa atradnes. Visu atradņu sapropeļa krājumi aprēķināti atbilstoši P kategorijai, lai noteiktu to krāju, ir jāveic papildus izpētes. Sapropelis piemērots gan augsnes mēslošanai, gan dziedniecības dūņām, gan lopbarības piedevām. Lai uzsāktu sapropeļa atradņu izmantošanu, nepieciešams veikt papildu izpētes darbus.

1.5. Klimats

Latvijas klimatu ietekmē atlantiskās gaisa masas, bet, salīdzinoši ar Latvijas teritorijas rietumu daļu, klimats austrumu daļā ir kontinentālāks. Ciblas novads ietilpst Latgales vidējā mitruma rajona Latgales un Augšzemes augstienes siltajā apakšrajonā.

Vidējais nokrišņu daudzums ir 500 - 700 mm gadā. Veģetācijas periods, kad gaisa temperatūra ir virs +5°C, sākas ap 15.aprīli un ilgst 160-180 dienas. Vidējā gaisa t^o jūlijā ir ap +17°C.

Visaukstākais mēnesis ir janvāris, kur mēneša vidējā gaisa temperatūra –7°C, vissiltākais ir jūlijs - +17°C. Valdošie ir DR vēji, lielākais vēja ātrums ir novembrī – janvārī.

Gada nokrišņu summa ir no 500 – 800, vidēji 643 mm. Gada vidējais gaisa relatīvais mitrums ir 82%.

Bezsalnu periods vidēji ir 143 - 145 dienas, pēdējā salna vasarā vidēji ir 5. - 15.maijā, pirmā salna rudenī vidēji ir 8.septembrī.

Pastāvīgā sniega sega parasti izveidojas 23.decembrī un ilgst 96 dienas⁵.

Pēdējos gados klimats bieži mainās, brīžiem vērojamas krasas novirzes no normas.

Klimats piemērots visu tradicionālo lauksaimniecības kultūru audzēšanai un lopkopības veidu attīstībai.

1.6. Augsnes īpatnības un ainavas

Ciblas novads ietilpst divos augšņu ģeogrāfiskajos rajonos – Ziemeļaustrumu un Dienvidaustrumu rajonos. Ziemeļaustrumu augšņu ģeogrāfiskajā rajonā izplatītas ir velēnu podzolētās, velēngleja un purva augsnes; Dienvidaustrumu – velēnu podzolētās, erodētas velēnu podzolētās un velēngleja augsnes⁶.

Raksturīgākās ir nogāžu un paaugstinājumu vāji un vidēji erodētu velēnu karbonātu augšņu kopa ar velēngleja un purva augsnēm zempauguru reljefa padziļinājumos, kā arī apgūtu stipri un vidēji erodētu velēnu podzolētu augšņu kopa ar velēnu stipri podzolētām un velēnu karbonātu augsnēm nogāzēs, ar velēngleja un purvu augsnēm paaugstināta un augstpauguru reljefa pazeminājumos.

Latvijā pēc veģetācijas veidiem tiek izdalīti 8 ģeobotāniskie rajoni. Ciblas novads ietilpst Ziemeļaustrumu rajonā, kur ir lauksaimniecībā izmantojamās zemes, platlapju – egļu, egļu un priežu meži, pārsvarā pārmitri meži un purvi. Raksturīgi ir arī sīklapju meži mistrojumā ar platlapju koku sugām⁷.

Ainava nozīmē teritoriju tādā nozīmē, kā to uztver cilvēki, un kas ir izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā. Ainavu veidošanās faktori dalāmi divās lielās grupās – dabas un antropogēnie jeb ar cilvēka darbību saistītie faktori.

No dabas faktoriem par spēcīgāko uzskatāms reljefs. Tas nosaka ainavu telpas raksturu, piemēram, pauguraiņu un līdzenumu neapstrīdamo atšķirību, dabas procesu dinamiku, mitruma apstākļu krasās atšķirības nelielos attālumos, zemes izmantošanas iespējas un īpatnības, dabasskatu dažādību.

Antropogēnie, jeb ar cilvēka darbību saistītie faktori: mērķtiecīgi nodalīt vēsturiskos faktorus, kas darbojušies gadsimtiem ilgi, nosakot pašreiz vērojamo ainavu raksturīgās vizuālās iezīmes un telpisko struktūru, kā arī jaunākos faktorus, kuru ietekmē būtiski tiek pārveidota sākotnējā jeb primārā ainavas struktūra. Pats būtiskākais faktors ir zemes izmantošana lauksaimniecībā, kas cieši saistās ar apdzīvojuma un ceļu tīkla attīstību.

Viens no nozīmīgākajiem un teritoriāli izplatītākajiem ainavu tipiem Latvijā ir lauku ainavas. Tās veidojušās apvidos, kur ilgstoši notikusi lauksaimnieciskā darbība, tās raksturo mežu, lauku, viensētu un lauku ciemu mija. Lielākoties tās ir mozaīkveida ainavas ar potenciāli lielu dabas un bioloģisko daudzveidību.

Otrs izplatītākais ainavu tips ir meža ainavas. Atšķirībā no lauku ainavām, meža ainavas ir vizuāli noslēgtas, to veidošanās, apsaimniekošana un funkcijas ir izteikti specifiskas. Ciblas novadā vairāk kā trešdaļu aizņem mežu teritorijas, kas izkaisītas pa visu novada teritoriju.

⁵ Latvijas atlants, Klimatiskās kartes

⁶ Latvijas atlants, Augšņu karte

⁷ Latvijas atlants, Veģetācijas karte

Mūsdienā ainava nav iedomājama bez apdzīvotām vietām – vai tās ir lauku sētas, vai ciemi, vai pilsētas. Ciblas novadā ir izteikti septiņi blīvi apdzīvoti ciemi – Blonti, Cibla, Felicianova, Līdumnieki, Lucmuiža, Pušmucova un Zvirgzdene. Ciemiem raksturīga „zaļa” vide – daudz koku, košumkrūmu saglabāšana starp dzīvojamām mājām, kas vidi dara pievilcīgu un draudzīgu iedzīvotājiem.

1.7. Purvu un mežu teritorijas

Ievērojot ilgtspējīgas attīstības principus un rūpējoties par bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, mainījusies attieksme pret purviem, apzināta to svarīgā loma klimata regulēšanā un ūdensrežīma uzturēšanā, ekosistēmas dabīgās struktūras saglabāšanā. Ciblas novadā ir daudz mitru, pārpurvotu teritoriju, tomēr to izvietojums novada teritorijā nav vienmērīgs.

Pušmucovas un Ciblas pagastos nav nevienas teritorijas, kas būtu klasificējama kā purvs.

Zvirgzdenes pagastā ir viens purvs – Guļbinkas purvs, tas ir īpaši aizsargājama dabas teritorija (skat. 6.1.nodaļu).

Lielākie purvi Blontu pagastā ir Degļovas purvs, Trukšānu purvs un Kreiču purvs. Degļovas purvs ir apmēram 95 ha liels, Trukšānu purvs ir apmēram 25 ha liels. Kreiču purva teritorijā ir izveidots liegums (skat. 6.1. nodaļu). Kreiču purva kopējā platība ir 2273 ha, no kuriem apmēram 1750 ha ir Blontu pagasta teritorijā, pārējā teritorija iestiepjas Goliševas pagastā (Kārsavas novads).

Visvairāk purvainu vietu un purvu ir Līdumnieku pagastā – lielākie no tiem ir Kļešniku, Gulbju un Platpirovas purvi, kas visi ir īpaši aizsargājami dabas liegumi (skat. 6.1. nodaļu), kā arī Spirku purvs ar platību 737 hektāri, Jasku purvs – 664 hektāri, Krivandas purvs – 1258 hektāri un Cjapku purvs – 1061 hektāri. Spirku purvs ir augstais purvs, Jasku purvs ir jauktā tipa purvs, Krivandas un Cjapku purvi ir zemie purvi.

Mežu teritorijas aizņem apmēram 40 % no novada teritorijas. Visvairāk mežu teritoriju ir Līdumnieku pagastā.

Vislielākās platības aizņem vidēja vecuma audzes, daudz ir arī jaunaudžu, jo aktīvi notiek lauksaimniecības zemju transformācija mežu zemēs un zemju apmežošana.

Mežaudžu sadalījums vecuma grupās

Administratīvā teritorija	Jaunaudze		Vidēja vecuma audze		Briestaudze		Pieaugusi audze		Pāraugusi audze	
	Platība, ha	Krāja, m ³	Platība, ha	Krāja, m ³	Platība, ha	Krāja, m ³	Platība, ha	Krāja, m ³	Platība, ha	Krāja, m ³
<i>Blontu pagasts</i>	526,5	28942	1417,6	298149	626,87	159352	616,23	157210	163,0	35731
<i>Ciblas pagasts</i>	847,02	38059	1212,9	248931	472,93	118120	517,5	121542	232,6	49098
<i>Līdumnieku pagasts</i>	1383,3	67200	3038,15	588932	1380,8	349263	852,57	199852	323,6	82454
<i>Pušmucovas pagasts</i>	910,35	34006	831,4	180905	314,2	83732	264,8	79673	179,23	47633
<i>Zvirgzdenes pagasts</i>	618,23	30657	759,97	163970	432,5	109231	345,66	87002	310,7	61397
Kopā	4285,4	198864	7260,02	1480887	3227,3	819698	2596,76	645279	1209,13	276313

Avots: Valsts meža dienests Austrumlatgales virsmežniecība, 10.04.2018.

Dominējošās koku sugas novadā ir bērzs, priede un egle.

2. Iedzīvotāji

2.1. Apdzīvojuma struktūra

Apdzīvotas vietas ir dažāda lieluma, telpiski vienotas blīvas iedzīvotāju koncentrācijas vietas, kurās ir materiālie priekšnoteikumi to attīstībai un ilglaicīgi lietojamas dzīvojamās ēkas. Lauku apdzīvotās vietās tiek iedalīts:

- 1) Ciemi –Lauku apdzīvota vieta ar vēsturiski radušos vai plānotu koncentrētu apbūvi, kur dzīvo pastāvīgie iedzīvotāji, kā arī šai vietai ir vietēji unikāls nosaukums un kompakta apbūve tā centrālajā daļā. Ciema statusu saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem nosaka vietējās pašvaldības dome. Ciema robežas tiek noteiktas vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā;
- 2) Viensētas – Savrupas lauku sētas, kas ir mazākās lauku apdzīvotās vietas. Lauku sēta (viensēta) ir savrupa, kompakta apbūves vienība zemesgabala vispiemērotākajā vietā, ko veido ilglaicīgi dzīvojama (dzīvojamā) un saimniecības ēkas ar pagalmu (pagalmiem), koku stādījumiem un košumdārziem šīs apbūves vienības robežās. Lauku sētai ir vietējās pašvaldības administratīvajā teritorijā unikāls nosaukums. Lauku sētas var veidot lauku sētu (viensētu) grupas, kurām ir kopējs (apvienojošs), vietējās pašvaldības teritorijā unikāls nosaukums.

Ciblas novadā ir 7 izteikti ciemi – Blonti, Cibla, Felicianova, Līdumnieki, Lucmuiža, Pušmucova un Zvirgzdene. Novada administratīvais centrs ir Blontu ciems. Pagastu pārvaldes atrodas Ciblā, Pušmucovā, Līdumniekos un Zvirgzdenē.

2.2. Iedzīvotāju skaita dinamika

Ekonomiska un sociāla rakstura pārmaiņas ir sekmējušas strauju iedzīvotāju skaita samazināšanos Latvijā pēdējo desmit gadu laikā. Īpaši tas jūtams lauku pašvaldībās ar mazu iedzīvotāju skaitu. Uz 2018. gada 1. janvāri Ciblas novada pašvaldībā dzīvoja 2765 iedzīvotāji⁸, salīdzinoši 2011. gadā Ciblas novadu veidojošajās pašvaldībās kopā bija 3288 iedzīvotāji.

Ciblas novadā pēc valstiskās piederības ir 2598 pilsoņi, 130 nepilsoņi un 37 citi iedzīvotāji.

⁸ Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, www.pmlp.gov.lv, 10.05.2018.

Ciblas novada iedzīvotāju skaits 2013.- 2017. gadā

	2017.	2016.	2015.	2014.	2013.
Ciblas pagasts	776	815	849	878	898
Līdumnieku pagasts	307	315	311	328	337
Blontu pagasts	433	450	466	472	493
Pušmucovas pagasts	564	583	595	601	623
Zvirgzdenes pagasts	760	781	782	803	815
Kopā	2840	2944	3003	3082	3166

Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, www.pmlp.gov.lv, 10.04.2018.

Kā redzams pēc tabulas, iedzīvotāju skaits Ciblas novadā sarūk par 50 – 100 iedzīvotājiem gadā. Iedzīvotāju skaits samazinās gan dzimstības – mirstības rezultātā, gan migrācijas rezultātā.

Dabiskais saldo

	2015. gads	2016. gads	2017.gads
Dzimuši	23	19	19
Miruši	47	64	58
Saldo	-24	-45	-39

Avots: Pašvaldības dati, 01.04.2018.

Demogrāfiskā situāciju kopumā Latvijā ir tāda, ka mirst daudz vairāk cilvēku nekā dzimst, arī Ciblas novads nav izņēmums, kur gada laikā mirst 4-5 reizes vairāk cilvēku nekā dzimst.

Kopējo iedzīvotāju skaitu iespaido arī migrācija. Daudzi iedzīvotāji izceļo no lauku teritorijām uz pilsētām – Rēzekni, Daugavpili, Rīgu, kā arī daudzi pārceļas uz dzīvi ārpus Latvijas. Šāda tendence ir vērojama visā Latvijas teritorijā.

Pašvaldības attīstības ziņā svarīgi raksturot iedzīvotāju sadalījumu dažādās vecuma grupās, it īpaši izdalot iedzīvotājus darbības vecumā, jo tas liecina par nodarbinātības attīstības perspektīvām vai norāda uz darbības resursu trūkumu. Novada pastāvīgo iedzīvotāju sadalījums pa trijām galvenajām vecuma grupām – līdz darbības, darbības un virs darbības vecuma 2.3.tabulā.

Ciblas novada iedzīvotāju skaits vecuma grupās 2017.gadā

Pagasts	Iedz. skaits	To skaitā		
		Līdz darbaspējas vecumam vīrieši/sievietes	Darbaspējas vecumā vīrieši/sievietes	Pēc darbaspējas vecuma vīrieši/sievietes
Blonti	433	34/36	146/133	31/53
Cibla	740	40/46	273/238	49/94
Līdumnieki	305	11/15	127/79	25/48
Pušmucova	548	36/28	205/169	41/69
Zvirgzdene	739	31/48	272/225	63/100
Kopā	2765	152/173	1023/844	209/364

Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, www.pmlp.gov.lv, 10.05.2018.

Ciblas novadā, tāpat kā lielākajā Latvijas daļā, ir sieviešu skaitliskais pārsvars pār vīriešiem. Novadā ir 1402 sievietes un 1363 vīrieši.

Ciblas novada bērnu vecuma un dzimuma struktūra

Pagasts	Iedz. skaits	To skaitā	
		0 līdz 6 gadi vīrieši/sievietes	7 līdz 18 (neieskaitot) gadi vīrieši/sievietes
Blonti	433	21/19	16/21
Cibla	740	18/15	31/43
Līdumnieki	305	3/7	9/11
Pušmucova	548	18/14	28/20
Zvirgzdene	739	12/17	26/41
Kopā	2765	72/72	110/136

Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, www.pmlp.gov.lv, 10.04.2018.

Samazinoties kopējam iedzīvotāju skaitam, vīriešu un sieviešu skaits samazinās proporcionāli.

Ciblas novadā 2087 iedzīvotāju ir latvieši, 523 ir krievi un 46 baltkrievi, 35 ukraiņi un 44 citu tautību pārstāvji. Tātad no kopējā iedzīvotāju skaita $\frac{3}{4}$ ir latvieši un $\frac{1}{4}$ veido pārējo tautību iedzīvotāji.

3. Novada ekonomiskais raksturojums

3.1. Nodarbinātība un bezdarbs

Ciblas novadā 2017. gadā dzīvoja 2765 iedzīvotāji, no kuriem darbspējas vecumā bija 848 cilvēki, taču pēc Valsts ieņēmuma dienesta datiem nodarbināti bija tikai 461 cilvēks, kas ir 16.7 %. Daļa iedzīvotāju ir reģistrējušies kā pašnodarbinātie. 2016. gadā nodarbināti bija 489 cilvēki no 894 darbspējīgajiem.

2017. gadā valstī bezdarba līmenis ir 5.2 %, Latgales reģionā – 11.7 %, bet Ciblas novadā – 23.3 %, kopskaitā 387 bezdarbnieki. No kopējā bezdarbnieku skaita 191 bija sievietes un 196 vīrieši. Ilgstoši bezdarbnieki, kuri bez darba ir ilgāk par 3 gadiem, bija 244, bezdarbnieki ar invaliditāti – 66, jaunieši (vecumā no 15-24 gadiem) – 25, pirmspensijas vecuma bezdarbnieki – 73⁹.

Bezdarbnieku sadalījums pa vecuma grupām ir šāds:

- 1) 15 – 19 gadi – 5;
- 2) 20 – 24 gadi – 20;
- 3) 25 – 29 gadi – 42;
- 4) 30 – 34 gadi – 25;
- 5) 35 – 39 gadi – 32;
- 6) 40 – 44 gadi – 35;
- 7) 45 – 49 gadi – 51;
- 8) 50 – 54 gadi – 59;
- 9) 55 – 59 gadi – 73;
- 10) 60 un vairāk – 45

Bezdarbnieku sadalījums 2016. gadā pa vecuma grupām bija šāds:

- 1) 15 – 19 gadi – 6;
- 2) 20 – 24 gadi – 25;
- 3) 25 – 29 gadi – 33;
- 4) 30 – 34 gadi – 33;
- 5) 35 – 39 gadi – 23;
- 6) 40 – 44 gadi – 46;
- 7) 45 – 49 gadi – 55;
- 8) 50 – 54 gadi – 72;
- 9) 55 – 59 gadi – 81;
- 10) 60 un vairāk – 31.

Ciblas novadā visvairāk ir bezdarbnieku ar vidējo izglītību un profesionālo vidējo izglītību, kas sastāda 75% no kopējā bezdarbnieku skaita, Latgalē – 69.0%, valstī – 79.0%. Ar augstāko izglītību ir tikai 4,6% bezdarbnieku no kopējā skaita. 2016. gadā bezdarbnieki ar vidējo un vidējo profesionālo izglītību sastādīja 77% no kopējā bezdarbnieku skaita, Latgalē – 69.8%, valstī – 62.6%, ar augstāko izglītību – 4,2%, Latgalē – 9,3%, valstī – 16.5%.

⁹ Nodarbinātības valsts aģentūras dati

Vislielākais ir to bezdarbnieku skaits, kas meklē darbu jau 1 – 3 gadiem – 244 (2016. gadā – 259) cilvēki. Ilgāk par 3 gadiem bezdarbnieku skaits ir mazs, jo lielākā daļa vairs neapmeklē NVA (nodarbinātības valsts aģentūru) un neregistrējas kā bezdarbnieki.

Daudziem ilgstošiem bezdarbniekiem atrast darbu traucē zemā kvalifikācija, sociālas problēmas, veselības problēmas. Personas pēc bērnu kopšanas atvaļinājuma nav gatavas atgriezties darba tirgū, jo grūti savienot ģimenes un darba dzīvi. Jauniešiem – bezdarbniekiem ir zema izglītība, kas ierobežo darba un tālākas apmācības iespējas. Jaunieši pēc augstskolas beigšanas neatgriežas pagastos, jo nav piemērotu darba vietu. Ciblas novadā, tāpat kā daudzos citos novados, vērojama nelegāla nodarbinātība. Lai palīdzētu bezdarbniekiem, NVA Ludzas filiāle organizē aktīvos nodarbinātības pasākumus un karjeras konsultācijas.

3.2. Uzņēmējdarbība

Ciblas novadā 2017. gadā ir reģistrēti 364 nodokļu maksātāji – juridiskas personas un individuālie komersanti.

Visvairāk Ciblas novadā ir zemnieku saimniecību, kas raksturo arī novada galveno saimniecisko darbību – lauksaimniecība un tās nozares.

3.1.tabula

Ekonomiski aktīvo uzņēmumu sadalījums pēc uzņēmējdarbības veida

Uzņēmējdarbības veids	2017. gads	2018. gads
Budžeta iestādes	1	2
Sabiedriskas vai reliģiskas organizācijas	24	24
Pašvaldību uzņēmumi	0	0
Sabiedrības ar ierobežotu atbildību	46	47
Akciju sabiedrības	1	1
Kooperatīvās sabiedrības	1	1
Individuālie komersanti	13	14
Zemnieku saimniecības	100	96
Individuālie uzņēmumi	10	12
Saimnieciskās darbības veicējs	193	197

Avots: VID dati, 23.02.2018.

Ciblas novada ekonomika balstās uz lauksaimniecības attīstību. Novadā pavisam ir ap 2000 īpašumu, no tiem ap 100 ir zemnieku saimniecības, pārējās – piemājas saimniecības. Lielākās zemnieku saimniecības, kas nodarbojas ar graudkopību un lopkopību, ir ZS „Ezerlīči”, ZS „Rasiņas”, ZS „Staupine”, ZS „Meijas”, ZS „Vītoli”, ZS „Granti”, kā arī sabiedrība ar ierobežoto atbildību „Blonti” un citas.

Lielākie uzņēmumi – SIA „Lapegles”, SIA „Wild”, SIA „Dimants AR” un SIA „Riko - Ri” nodarbojas ar kokapstrādi un mežsaimniecību, bet SIA „Solo & Co” ar mazumtirdzniecību.

SIA „Felicianovas rūpnīca Polimērs” nodarbojas ar plastmasas izstrādājumu ražošanu.

Ciblas novadā jāatzīmē SIA „Latgales enerģētika”, kas ražo elektroenerģiju Felicianovas HES, kurš darbojas kopā 1993. gada (kopš pārtraukuma). Kopējā hidroelektrostacijas ģeneratoru jauda ir 750 kW.

Lielākie uzņēmumi Ciblas novadā, to apgrozījums

Uzņēmuma nosaukums	Apgrozījums, tūkst.EUR	
	2015. gads	2016. gads
Z/S „Lapegles 2”	1402.94	1302.13
Z/S „Ezerlīči”	612.47	814.29
SIA „Wild”	253.71	330.70
SIA „Riko-Ri”	278.80	293.75
SIA „Solo & Partneri”	276.98	241.20
SIA „Ilžaslīči”	189.73	171.26
SIA „Felicianovas rūpnīca Polimērs”	79.84	124.88
Z/S „Ozoliņi”	105.13	113.42
SIA „Adab”	106.38	108.43
SIA „Solo&Co”	114.07	104.79
SIA „Blonti”	60.69	70.26
Z/S „Rasiņas”	42.17	59.30
Z/s „Meijas”	n/d	53.51
SIA „Staupine”	64.24	52.35
Z/S „Zeltiņi”	84.31	43.39
Z/S „Cīrulīši”	n/d	38.05
SIA „DAEG”	n/d	36.91
Z/S „Surikova”	45.98	35.26
SIA „Vagunta”	n/d	30.48
SIA „Dimants AR”	147.97	191.95
SIA „Ezergranti”	93.67	n/d
Z/S „Ožorgu mājas”	69.95	n/d
SIA „Aleksandrs M”	64.73	n/d
SIA „Makros”	43.41	n/d

Avots: VID Ludzas klientu apkalpošanas centrs, 09.03.2018.

Liela daļa nodarbināto strādā izglītības jomā, gandrīz tikpat strādā lauksaimniecības/mežsaimniecības nozarē. No strādājošiem vairāk kā puse (281 no 461) strādā pašvaldības iestādēs.

3.3. Tūrisms

Ciblas novadā attīstās lauku tūrisms. Viens no galvenajiem tūrisma attīstības dzinējiem ir pieprasījums, tiklīdz pieprasījums palielinās, piedāvāto iespēju klāsts palielinās, pieprasījumam samazinoties, samazinās arī pakalpojumu klāsts.

Ciblas novads katru gadu tiek pārstāvēts kopējā Latgales standā starptautiskajā tūrisma izstādē BALTOUR un TOURSEST. Šogad reģions piedalīsies izstādēs Nīderlandē, Somijā, Lietuvā, Igaunijā, Vācijā un Baltkrievijā.

Pēdējā gada laikā ir izveidoti informācijas stendi pie pašvaldības ēkas Ciblā, ievietota informācija par novadu kopējā Latgales un „Aktīvā atpūta ģimenēm Latgalē” bukletā, izdots prezentācijas materiāls - kartiņu komplekts, tūrisma karte (bijušais Ludzas rajons), Ciblas novada karte, pierobežas velomaršruts nr.36 (bijušais Ludzas rajons un Dagda).

Atpūtas komplekss „Cirimas ezerkrasts” piedāvā naksmītnes 60 cilvēkiem, ēdināšanu un iespēju gatavot pašiem, pirti un SPA, piknika vietu, telšu vietu, peldvietu un aktīvās atpūtas inventāru, maksšķerēšanu. 2017. gadā apkalpoti 1100 klienti.

Atpūtas centrs ”Līdumnieki” piedāvā naksmītnes 20 cilvēkiem, ēdināšanu, pirti, SPA, iespēju gatavot pašiem, peldvietu, aktīvās atpūtas inventāru, maksšķerēšanu, peldošo pirti.

Brīvdienu dzīvoklis „Ciemiņi” piedāvā naksmājas 12 personām, ēdināšanu un iespēju gatavot pašiem, pirti un SPA, aktīvās atpūtas inventāru.

Ciblā ir iekārtots peintbola laukums, pieejams viss nepieciešamais inventārs.

Ciblā ir zirgu izjādes un apmācības trenera vadībā, vizināšanās pajūgos.

Ciblas novadā ir 3 muzeji – Pušmucovas pamatskolas muzejs, Eversmuižas novadpētniecības muzejs un Līdumnieku II pasaules kara liecību un ekspozīciju krātuve.

Apskates objekti ir Eversmuižas komplekss, tajā ietilpst dabas taka, muižas ēka, baznīca, kapukalns. Līdumniekos biedrības „Darba un kultūras centrs Līdumnieki” amatnieku darbnīcas, Seimaņu dižakmens, Ustinovas bedrīšakmens.

Baložu audzētavā saimniecībā „Gruduļi” Līdumnieku pagastā var iepazīties ar dekoratīvajiem un pasta baložiem, var tos vērot lidojumā un trenējoties.

Pie Cirimas ezera atrodas Cirimas pludmale, kas ir populāra peldvieta gan Ciblas, gan Ludzas, gan Rēzeknes novadu iedzīvotāju vidū. Šobrīd peldvieta nav ieguvusi oficiālas peldvietas statusu, bet tuvākajā nākotnē ir plānots to noformēt.

3.4. Teritorijas attīstības indekss

Teritorijas attīstības līmeņa indekss raksturo attīstības līmeni attiecīgajā gadā, parādot teritoriju augstāku vai zemāku attīstību no vidējā attīstības līmeņa valstī, savukārt attīstības līmeņa izmaiņu indekss raksturo attīstības līmeņa izmaiņas pret iepriekšējo gadu, parādot teritoriju atpaliekošu vai apsteidzošu attīstību no vidējā attīstības līmeņa iepriekšējā gadā.

Atbilstoši Reģionālās attīstības likuma 14.pantam un MK 25.05.2010. noteikumiem Nr.482 „Noteikumi par teritorijas attīstības indeksa aprēķināšanas kārtību un tā vērtībām”, Valsts reģionālās attīstības aģentūra katru gadu līdz 15.februārim aprēķina teritorijas attīstības indeksu

par iepriekšējo gadu, un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs līdz attiecīgā gada 1.aprīlim to iesniedz apstiprināšanai Ministru kabinetā.

Saskaņā ar 2011.gada 26.aprīļa Ministru kabineta noteikumiem Nr.318 "Grozījumi Ministru kabineta 2010.gada 25.maija noteikumos Nr.482 "Noteikumi par teritorijas attīstības indeksa aprēķināšanas kārtību un tā vērtībām" Ciblas novada teritorijas attīstības indekss 2016.gadā ir -1,758, ierindojoties 110.vietā starp visiem 110 novadiem. Zilupes novads 109. un Kārsavas novadu 108. vietā.

Salīdzinot ar 2013.gadu teritorijas attīstības indekss 2016.gadā ir pasliktinājies.

3.3. tabula

Teritorijas attīstības indekss Ciblas novadā

Gads	Teritorijas attīstības indeksa vērtība
2013.	-1,352
2014.	-1,427
2015.	-1.438
2016.	-1.758

Avots: VRAA, www.vraa.gov.lv, 10.05.2018.

4. Transports un sakari

4.1. Transporta infrastruktūra

Autoceļi un ielas

Satiksmē ir viens no teritorijas infrastruktūras elementiem, kas nodrošina tās dzīvotspēju. Saskaņā ar likumu „Par autoceļiem” pēc to nozīmes ceļus iedala valsts, pašvaldības, uzņēmumu un māju ceļos. Valsts autoceļu kopējais garums Ciblas novadā sastāda 159,227 km, no kuriem Ciblas novada teritoriju 13,89 kilometru garumā šķērso valsts reģionālais autoceļš P49 Kārsava – Ludza – Ezernieki un divpadsmit valsts vietējo autoceļi, to kopgarums ir 145,337 km.

4.1.tabula

Valsts autoceļi Ciblas novadā

Autoceļa indekss	Autoceļa nosaukums	Garums Ciblas novadā, km
P49	Kārsava – Ludza – Ezernieki	13,89
V499	Rogovka – Mežvidi – Pušmucova	7,89
V501	Ludza – Stiglava – Kārsava	13,96
V506	Malzubi – Istalsna – Perekļi	17,547
V507	Seļekova – Degļeva – Goliševa	21,10
V508	Brigi – Krivanda – Cibla – Seļekova	21,03
V509	Djatlovka – Aizpure – Apšukalns	8,12
V510	Zilupe – Dilāni – Krivanda	6,88
V511	Mežavepri – Tridņa	3,24
V535	Kušneri – Plaudiši	9,09
V536	Krivanda – Ustinova	7,50
V543	Nirza – Pikava – Tridņa	8,67
V600	Zvirgzdene – Bērzgale – Bringi	9,18

Avots: VAS Latvijas valsts ceļi, Latgales reģiona Ludzas nodaļa, 21.02.2018.

Valsts nozīmes autoceļu kopgarums ar melno segumu ir 29,57 km un ar balto segumu – 129,987 km. Ciblas novadā ir 4 valsts ceļu tilti un pārvadi:

- 1) Ceļa V506 Malzubi – Istalsna – Perekļi 16. kilometrā;
- 2) Ceļa V508 Brigi – Krivanda – Cibla – Seļekova 28. kilometrā;
- 3) Ceļa V510 Zilupe – Dilāni – Krivanda 18.kilometrā;
- 4) Ceļa V535 Kušneri – Plaudiši 6. kilometrā.

Valsts autoceļu stāvokli pārvalda un kontrolē Latvijas Valsts ceļu Latgales reģiona Ludzas rajona nodaļa.

Pašvaldības autoceļu kopgarums ir 257,31 km, šo autoceļu uzturēšanu veic pašvaldība. Kopējais ielu garums ir 17,84 km. Ciblas novadā ir viens pašvaldības tilts pār Ludzas upi ceļa Lineja – Klešniki – Vjarumi – Dubrovka 8.kilometrā.

Reģistrācijas un uzskaites nolūkā pašvaldību ceļus iedala šādās grupās¹⁰:

- 1) A grupa – ceļi, kas nodrošina transportlīdzekļu satiksmi starp apdzīvotām vietām vai savieno apdzīvotas vietas ar valsts autoceļiem;

¹⁰ MK 15.09.2009. noteikumi Nr. 1052 „Pašvaldības ceļu un ielu reģistrācijas un uzskaites kārtība”

- 2) B grupa – ceļi, kas nodrošina transportlīdzekļu piebraukšanu ne mazāk kā trim viensētām;
- 3) C grupa – ceļi, kas nodrošina transportlīdzekļu piebraukšanu zemju īpašumiem vai mazāk nekā trim viensētām.

4.2.tabula

Ciblas novada pašvaldības autoceļi

Administratīvā teritorija	Ceļi kopā, km	A grupas ceļi	B grupas ceļi	C grupas ceļi
Blontu pag.	40,17	17,39	9,86	12,92
Ciblas novads*	105,61	51,69	18,77	35,15
Pušmucovas pag.	38,04	14,34	12,15	11,55
Zvirgzdenes pag.	73,49	35,53	22,9	15,06
Kopā	257,31	118,95	63,68	74,68

* Ciblas pagasts kopā ar Līdumnieku pagastu

Avots: Ciblas novada pašvaldība, 10.05.2018.

No visiem pašvaldības autoceļiem asfaltēti ir tikai ceļi 4,6 kilometru garumā, kas sastāda 1,8 % no pašvaldību ceļu kopgaruma. Grants segums ir ceļiem 97.4 kilometru garumā (37.9 %) un grunts ceļi ir 155.31 kilometru garumā (60,3 %).

Ciblas novada ciemu teritorijās ir noteiktas ielas ar kopējo garumu 17,84 kilometri, no kurām 11,28 kilometri (63,2 %) ir ar asfalta segumu un pārējie 6,56 kilometri (36,8 %) ar grants segumu. Pušmucovas ciemā ir 9 ielas, Blontos – 13, Zvirgzdenē – 3, Lucmuižā – 5, Ciblā – 10, Felicianovā – 7 un Līdumniekos – 5 ielas.

Rekonstrukcija un remonts nepieciešams vairākiem pašvaldības ceļiem un ielām. Šobrīd pašvaldība iesaistās dažādos projektos, kuru realizācijas procesā tiks pārbūvēti ceļi un ielas.

Pašvaldība ir veikusi autoceļu un ielu reģistrāciju un 102 objekti ierakstīti zemesgrāmatā, tie galvenokārt ir A kategorijas ceļi un ielas.

Novada teritorijā nav nevienas degvielas un gāzes uzpildes stacijas. Autobraucēji izmanto Ludzas un Kārsavas novadu degvielas uzpildes stacijas.

Sabiedriskais transports

Ciblas novadā sabiedriskā transporta pakalpojumus nodrošina autobusu pārvadājumi, pagasta pārvalžu autobusi, kas nodrošina skolēnu pārvadājumus. Sabiedriskā transporta pakalpojumus vietējās nozīmes maršrutos sniedz viens pārvadātājs – AS Hansabuss meitas uzņēmums Latvijā SIA ”Tukuma Auto”, kura maršrutu tīkls sastāv no 19 maršrutiem. Tie savieno apdzīvotās vietas ar galveno attīstības centru Ludzu. 2016. gadā pa maršrutiem, kas šķērso mūsu novadu, par maksu tika pārvadāti 47 867 pasažieri, 2017. gadā par maksu pārvadāti tika 52606 pasažieri, 18206 pasažieri tika pārvadāti bez maksas (invalidi, represētie, bāreņi, bērni līdz 7 gadu vecumam). Vislielākais pasažieru skaits 58% ir maršrutā Ludza – Kārsava.

Reģionālās nozīmes starppilsētu pārvadājumus Ciblas novada teritorijā nodrošina SIA ”Norma A”, kas veic starppilsētu pārvadājumu Kārsava – Ludza – Rīga, Rēzekne – Ludza -

Kārsava – Rēzekne, SIA „Daugavpils autobusu parks” –maršrutā Ludza – Rēzekne – Daugavpils.

Bērnus uz pirmsskolas izglītības iestādēm un skolēnus uz skolu nogādā 7 pašvaldības autobusi. Vidēji 2017./2018. mācību gadā viena skolēna nokļūšanai no dzīvesvietas līdz izglītības iestādei Ciblas PII un Ciblas vidusskolā izmaksāja 250 EUR uz vienu skolēnu, Pušmucovas pamatskolā - 305 EUR un Blontu PII – 483 EUR

4.4.tabula

Maršruti, kas šķērso Ciblas novadu

Maršruta Nr.	Maršruta nosaukums	Reisu skaits dienā	Izpildes dienas	Pārvadātājs
5265	Ludza – Cibla – Krivanda – Cibla – Ludza	2	Katru dienu	SIA „Tukuma Auto”
5634	Ludza – Felicianova – Zilupe – Šķaune	4	Piektdienās	SIA „Tukuma Auto”
6156	Ludza – Cibla	2	2, 4, 6, 7	SIA „Tukuma Auto”
6572	Ludza – Blonti - Degļeva	4	2,4	SIA „Tukuma Auto”
6573	Ludza - Felicianova	4	Katru dienu	SIA „Tukuma Auto”
6581	Ludza – Kārsava	8	Katru dienu	SIA „Tukuma Auto”
6577	Ludza – Goliševa – Kārsava – Ludza	2	Katru dienu	SIA „Tukuma Auto”
6593	Kārsava – Stiglava – Ludza	2	Darba dienās	SIA „Tukuma Auto”
7449	Rēzekne – Ludza – Kārsava – Rēzekne	4	Katru dienu	SIA „Norma A”
7451	Rēzeknes – Rogovka – Kārsava – Ludza – Rēzekne	4	Katru dienu	SIA „Norma A”
7611	Rīga – Ludza - Kārsava	2	Katru dienu	SIA „Norma A”

Avots: Latgales plānošanas reģiona Sabiedriskā transporta nodaļa; www.1188.lv

Tā kā sabiedriskais transports kursē samērā reti un vajadzīgajā brīdī nenodrošina iedzīvotāju pārvietošanos, tiek izmantots privātais transports.

Novada teritorijā nav veikts pētījums, kāds būtu sabiedriskā maršruta noslogojums dažādos ceļa posmos.

Ciblas novadam tuvākā ir starptautiskā dzelzceļa līnija Rīga – Zilupe – Maskava. Attālums līdz Ludzas dzelzceļa stacijai no novada centra Blontiem ir 10 kilometri. Divreiz dienā vilciens kursē virzienā uz Rīgu un divreiz virzienā uz Zilupi.

Velotransports

Velotransports Ciblas novadā ir populārs gada siltajā laikā, iedzīvotāji to labprāt izmanto, lai nokļūtu uz veikalu vai medpunktu, bērni vizinās pa ciematu teritorijām. Daudzi iedzīvotāji uzlabo savu veselības stāvokli, izmantojot velotransportu. Ciblas novadā nav aprīkotu veloceliņu un velonovietņu pie skolām un sabiedriskajām iestādēm.

4.2. Sakari

Pasta sakari

Pasta pakalpojumus juridiskām un fiziskām personām sniedz Valsts akciju sabiedrība „Latvijas pasts”. Šobrīd tā ir vienīgā komercsabiedrība valstī, kura sniedz vispārējos pasta pakalpojumus.

Ciblas novadā ir tikai viena pasta nodaļa Ciblā, pārējos pagastos ir tikai pastnieku pieņemšanas laiki vienu stundu dienā pagastu pārvaldēs vai bibliotēkās. Iedzīvotājiem korespondenci piegādā Ludzas vai Kārsavas pasta nodaļas pastnieki.

Pasta nodaļas novada teritorijā tika slēgtas nepietiekamā apgrozījuma dēļ, jo aizvien mazāk tiek abonēti preses izdevumus, kā arī samazinājās sūtījumu skaits (vēstules, pakas, bandroles u.c. Darbojas kurjerpasts, tuvākajā pilsētā Ludzā ir atvērts arī pakomāts.

Telefonsakari

Sakaru līniju un stacionāro elektronisko sakaru pakalpojumus Ciblas novadā nodrošina SIA „Lattelekom”. Šim uzņēmumam fiksēto tālrunu pieslēgumi pakāpeniski samazinās, tam par iemeslu ir strauja elektronisko mobilo sakaru tirgus attīstība.

Mobilās telekomunikācijas-mobilo internetu un datu pārraidi piedāvā visā Latvijā licencētie operatori – SIA „Latvijas Mobilais Telefons”, SIA „Tele2”, SIA „Bite Latvija”, AS „Telekom Baltija/TRIATEL”, izmantojot dažādus datu pārraides standartus, kas savā starpā atšķiras ar piedāvāto datu pārraides ātrumu. Pieslēguma kvalitāte ir atkarīga no bāzes staciju tuvuma, kā arī no tā, vai konkrētais pieslēguma veids ir pieejams šajā stacijā.

Atbilstoši uzņēmumu sniegtajai informācijai, plašākais pārklājumu tīkls ir LMT un Tele2 operatoriem. Ciblas novada teritorijā ir 3 LMT bāzes stacijas: Līdumnieku pagasta Līdumniekos tornis „Sakarnieki”, Ciblas pagasta Felicianovā tornis „Sakari” un tornis Blontu pagasta Blontos, 2 Tele2 sakaru torņi: Pušmucovas pagasta Sipkos un Ciblas pagasta Ciblā.

Radio un televīzijas retranslāciju nodrošina Rēzeknes televīzijas tornis. Pārklājums neapmierina, sevišķi pierobežā. Cīparu, digitālās un kabeļtelevīzijas pakalpojumus nodrošina AS „IZZI” un SIA „Baltcom”. Digitālās satelīttelevīzijas pakalpojumus nodrošina „VIASAT Latvija”. Digitālās, kabeļtelevīzijas, interaktīvās un virszemes televīzijas pakalpojumus nodrošina SIA „Lattelekom”.

Interneta pieejamība

Datoru un interneta lietošanas līmenis Latvijā, Latgales reģionā un Ciblas novadā pakāpeniski pieaug, bet tajā pašā laikā šajā reģionā puse iedzīvotāju nekad nav lietojuši datoru. Analizējot datoru un interneta lietotāju izplatību Latvijā un Latgales reģionā, redzam, ka šie rādītāji ir nedaudz zemāki nekā vidēji Latvijā (attiecināmi 95% un 90%).

Interneta pieslēgums ir pieejams visos novada pagastu centros, bibliotēkās un skolās. *Starnet* bāzes stacijas ir Ciblā un Pušmucovā, *Tvists* bāzes stacija ir Pušmucovā un *Baltcom* bāzes stacija ir Blontos.

V/A „Kultūras informācijas sistēmas” realizēja Publisko bibliotēku attīstības projektu un izveidoja bezmaksas piekļuvi internetam visās novada bibliotēkās. Tās piedalās arī attīstības projektā „Trešais tēva dēls”. Datori, kas uzstādīti bibliotēkās, ir novecojuši un tie pamazām jāatjauno.

Interneta pieslēguma pakalpojumus veic arī vietējās firmas - SIA ”Vels”, SIA „Tvists”. Šobrīd internetu piedāvā arī mobilo telefonu operatori. Interneta ātrums ir atkarīgs no ģeogrāfiskās atrašanās vietas.

Lai gan piedāvāto iespēju klāsts ir plašs, tomēr interneta sakaru kvalitāte ir neapmierinoša, it sevišķi Blontu pagastā un visā novada pierobežā. Sakariem nav pārklājuma, internets ir ļoti lēns un ar pārtraukumiem.

Publiski pieejamie interneta punkti ar bezmaksas piekļuvi internetam un WiFi-bezvadu interneta telpai Ciblas novadā izveidoti ES struktūrfondu finansētā ERAF projekta „Publisko interneta punktu izveide Latgales reģionā” ietvaros. Tas veicinās līdzsvarotu reģiona attīstību un sabiedriskā sektora sniegto pakalpojumu pieejamību un kvalitāti.

Ciblas novadam (kā to paredz Latvijas Republikas likumdošana) ir sava mājas lapa www.ciblasnovads.lv, pašreiz tā tiek pilnveidota.

Neskatoties uz datorizācijas pieejamību, joprojām starp iestādēm notiek plaša komunikācija drukāta papīra veidā, jo informācijas apmaiņai nav izveidotas savietojamas datorprogrammas.

5. Tehniskā infrastruktūra

5.1. Ūdensapgāde

Ciblas novadā dzeramā ūdens vajadzībām izmanto pazemes ūdeņus. Dominējošā loma ūdensapgādē ir Pļaviņu – Daugavas ūdens horizontam, kas ir pirmais no zems virsmas horizonts ar lieliem ūdens resursiem. Ūdensapgādei izmantotajos ūdens horizontos un kompleksos dominē hidroģēnkarbonātu kalcija – magnija tipa ūdeņi ar mineralizāciju 0,2 – 0,3 g/l. Pazemes ūdeņi ir dabiski ķīmiski un bakterioloģiski tīri, bet neatbilst dzeramā ūdens prasībām pēc dzelzs satura, kas lielā daļā aku ir 0,5-4 mg/l, atsevišķos gadījumos sasniedz pat 6 mg/l, pieļaujamais daudzums pēc Latvijas likumdošanas ir 0,4 mg/l.

Gandrīz visos urbumos, kurus izmanto centralizētajā ūdensapgādē, ūdens kvalitāte atbilst normatīviem, tiek pārsniegts dzelzs līmenis, tāpēc lai uzlabotu ūdens kvalitāti, lielākajai daļai objektu nepieciešama atdzelžošana. Blontu ciemā ir viena atdzelžošanas stacija, Felicianovā – 2, Ciblā – 1, Pušmucovā – 1 un Lucmuižas ciemā – 1 ūdens atdzelžošanas stacija.

Privātmāju īpašnieki ārpus ciemu teritorijām pārsvarā izmanto gruntsūdens grodu akas.

Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāzes uzskaitē Ciblas novadā ir 102 urbumi, no kuriem ekspluatēti tiek 17 urbumi. Daļa urbumu ir pašvaldības pārziņā, daļa – individuālo lietotāju pārziņā.

5.1.tabula

Ciblas novada teritorijā esošo ūdensapgādes urbumu skaits

Administratīvā teritorija	Urbumu skaits	Darbojas	Rezervē	Likvidētie	Jātamponē	Statuss nav zināms
<i>Blontu pag.</i>	25	2	-	-	-	23
<i>Ciblas pag.</i>	23	7	8	1	5	2
<i>Līdumnieku pag.</i>	12	3	-	1	7	1
<i>Pušmucovas pag.</i>	19	1	-	-	-	18
<i>Zvirgzdenes pag.</i>	23	4	-	-	-	19
<i>Kopā novadā</i>	102	17	8	2	12	63

Avots: LVĢMC Latvijas derīgo izrakteņu atradņu reģistrs

Galvenie ūdens patērētāji ir iedzīvotāji, sabiedriskās ēkas, komercuzņēmumi un pārvaldes iestādes, daudzdzīvokļu māju saimnieciskais sektors, zemnieku mājsaimniecības.

Ūdens patēriņš 2017.gadā

Pagasts	Ūdens patēriņš, tūkst.m ³
Blontu	15,049
Līdumnieku	5,424
Zvirgzdenes	14,822
Pušmucovas	19,22
Ciblas	41,574
<i>Kopā</i>	<i>96,089</i>

Avots: LVĢMC dati, pārskats Ūdens 2, 15.05.2018.

Ražošanas vajadzībām gadā tiek patērēta apmēram 3 – 9 tūkstoši m³ ūdens, bet sadzīves vajadzību nodrošināšanai – vidēji 90 tūkstoši m³ ūdens gadā. Ūdens zudumi ir samazināti līdz minimumam, iekļaujoties līdz 5 % no kopējiem iegūtā ūdens apjoma.

Centralizētā ūdensapgāde ir visos novada ciematos, izņemot Zvirgzdenes ciemu.

Ciblas novada centralizētās ūdensapgādes sistēmas raksturojums

Ciems	Ūdens apgādes tīklu garums, km	Patērētāju skaits
Blonti	8,7	220
Cibla	4,3	155
Felicianova	2,5	245
Līdumnieki	6,0	83
Pušmucova	3,3	160
Lucmuiža	3,5	190

Avots: Ciblas novada pašvaldības dati

Novadā ir ieviesta ūdens daudzuma uzskaitē, kas sekmē ūdensapgādes sistēmas sakārtošanu un ūdens zudumu samazināšanu.

5.2. Kanalizācijas sistēma

Sadzīves notekūdeņi no ciemu teritorijām tiek savākti kanalizācijas sistēmā, novadīti uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām un attīrītie notekūdeņi – ūdenstecēs vai ūdenstilpnēs.

Ciblas novada centralizētās kanalizācijas sistēmas raksturojums

Ciems	Kanalizācijas tīklu kopgarums, km	Patērētāju skaits	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu tips	NAI jauda, tūkst.m³/gadā
Blonti	1,7	200	BIO – 100	15,148
Cibla	3,0	155	BIO – 100	8,922
Felicianova	2,6	228	BIO – 200	20,148
Līdumnieki	2,9	47	BIO – 100	6,345
Pušmucova	2,5	150	BIO – 100	29,00
Lucmuiža	2,69	175	BIO – 100	18,00

Avots: Ciblas novada pašvaldības dati, 2018.gads

Blontu ciemā attīrīto notekūdeņu izlaide notiek meliorācijas grāvī, tālāk- Čodorānu upē. Privātajam sektoram kanalizācijas ūdeņi tiek izvesti ar asenizācijas mašīnu.

Ciblas ciemā kanalizācijas sistēma ir ar atdalītiem lietus un sadzīves kanalizācijas kolektoriem. Ir viena sūkņu stacija, kas novada notekūdeņus uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām. Notekūdeņu pēcatīrīšana notiek 4 bioloģiskajos dīžos, pēc tam tie ieplūst Ludzas upē. Problēma ir virknei Līvānu tipa māju, kuras nav pieslēgtas pie kopējās kanalizācijas sistēmas, tām ir lokālās savācejakas.

Felicianovas ciemā kanalizācijas sistēma ir ar atdalītiem lietus un sadzīves kanalizācijas ūdeņiem, ir 2 sūkņu stacijas, kas notekūdeņus novada uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, attīrītie notekūdeņi ieplūst Ludzas upē.

Līdumnieku ciemā ir kopēja kanalizācijas sistēma gan lietus, gan sadzīves kanalizācijas ūdeņiem. Nav sūkņu staciju. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtās attīrītie ūdeņi nonāk meliorācijas grāvī, kas pēc 5 km ietek Ludzas upē.

Pušmucovas ciemā notekūdeņi pa bezspiediena tīkliem pašteces gaitā nonāk notekūdeņu attīrīšanas iekārtās, tālāk bioloģiskajos dīžos un attīrīti ieplūst meliorācijas grāvī un pēc 4 km Rītupē.

Lucmuižas ciemā notekūdeņi pa bezspiediena kanalizācijas tīkliem nonāk notekūdeņu attīrīšanas iekārtās. Bioloģiskās attīrīšanas iekārtās notekūdeņus novada nosēddīžos, kas ir ierīkoti smilšainās augsnes, notiek dabīga filtrācija un tikai neliela daļa ietek meliorācijas grāvī, Lielajā Ludzas ezerā praktiski noplūdes nav.

Apdzīvotajā vietā – Ezersala notekūdeņi no dzīvojamajām mājām caur nosēdakām pa 100 m garu grāvī ieplūst Franapoles ezerā. No speciālās internātskolas notekūdeņi uzkrājas 6 nosēdtvertnēs, kas pēc 150 m ieplūst Franapoles ezerā. Pēdējā laikā vairāk tiek praktizēta nosēdtvertņu izsūkšana un satura nogādāšana Ludzas attīrīšanas iekārtās. Ir paredzēts būvēt notekūdeņu attīrīšanas iekārtas.

Notekūdeņu daudzums 2017.gadā

Pagasts	Notekūdeņu daudzums, tūkst.m³
Blontu	14,3
Līdumnieku	5,424
Zvirgzdenes	14,178
Pušmucovas	19
Ciblas	41,574

Avots: LVĢMC dati, pārskats Ūdens 2, 15.05.2018.

Ciblas novada ciemos nav izveidota lietusūdeņu savākšanas sistēma. Ciemos nav teritoriju, kur būtu izjūtams šādas sistēmas trūkums.

5.3. Elektroapgāde

Ciblas novada teritorijā elektroapgādi nodrošina A/S „Latvenergo”, novads ietilpst austrumu elektrisko tīklu rajonā. Elektroenerģiju piegādā no Ludzas augstspriegumu tīklu transformatora apakšstacijas Nr.93 un Kārsavas augstspriegumu tīklu transformatora apakšstacijas Nr.94. Apdzīvotās vietas savieno 20 kV elektropārvades līnijas ar 20/0,4 kV transformatoru apakšstacijām, no kurām līdz elektroenerģijas patērētājiem atiet 0,4 kv līnijas. A/S „Sadales tīkls” Austrumu reģiona Ludzas nodaļa veic ikdienas uzturēšanu, novērš tehniskas avārijas un modernizē esošās elektrolīnijas piešķirtā finansējuma robežās.

Ciblas novadu nešķērso lielās maģistrālās 110 un 330 kV elektrolīnijas.

Ciblas novadā esošie elektrotīkli ir fiziski nolietojušies, tikai nedaudzās vietās gaisa kabeļi ir nomainīti ar pazemes kabeļiem, tādēļ dabas stihiju gadījumos – spēcīgs vējš, sniegs – vadi tiek norauti no stabiem, rodas elektroapgādes traucējumi.

Dažos novada ciemos ir saglabāta ciemata apgaismojuma sistēma. Par apgaismojuma uzturēšanu Lucmuižas, Ciblas un Felicianovas ciemos vidēji gādā tiek tērēti EUR 3900. Ielu apgaismojuma pieslēguma kopējais garums ir 5,06 km.

Tuvākajā laikā plānots papildināt ielu apgaismojumu Pušmucovas, Blontu un Līdumnieku ciemos, nodrošinot ielu apgaismojumu pie pašvaldības iestādēm.

5.4. Siltumapgāde

Ciblas novadā nav centralizētās siltumapgādes nevienā no apdzīvotajām vietām. Visām pašvaldības iestādēm ir lokālā apkure un iedzīvotājiem ir individuālā apkure. Siltumapgādes nodrošināšanai pārsvarā tiek izmantota malka, akmeņogles un kūdra.

Pašvaldības iestādes tiek kurinātas ar malku, gāzi un dīzeļdegvielu. Pagasta pārvalžu siltumapgādei izmanto malku. Blontu tautas namu – sporta zāli apkurina ar gāzi, bet Felicianovas sporta kompleksu- ar šķidro kurināmo- ar dīzeļdegvielu, Pušmucovas skolu ar malku un akmeņoglēm.

Gadā vidēji tiek izlietoti 1457 cieškubi malkas, 24890 litri gāzes, 8809 litri dīzeļdegvielas un 2,2 tonnas akmeņogļu.

Kurināšanas sezona ir no septembra līdz maijam, ņemot vērā katra gada klimatiskos apstākļus.

Energoefektivitātes nolūkos daudzas ēkas tiek siltinātas. Iedzīvotāji siltina individuālās dzīvojamās mājas, pašvaldības ēkas tiek siltinātas, realizējot dažādus projektus. Galvenokārt notiek izglītības iestāžu un administratīvo ēku siltināšana, kā arī kultūras iestāžu siltināšana. Siltināšanas projekti ir realizēti Blontu PII, Ciblas vidusskolai un Pušmucovas TN.

Kurināmā daudzums pašvaldības iestādēs

Iestāde	Kurināmā veids, mērvienība	Daudzums
Ciblas bibliotēka	Malka , cieškubi	34.0
Zvirgzdenes tautas nams		12.0
Ciblas bāriņtiesa		13.0
Ciblas vidusskola		155.35
Ciblas tautas nams		61.0
Ciblas pagasta pārvalde		50.0
Ciblas pirmsskolas izglītības iestāde		98.0
Ciblas feldšeru vecmāšu punkts		7.0
Līdumnieku pagasta pārvalde		26.0
Zvirgzdenes pagasta pārvalde		25.0
Cirmas veco ļaužu māja		23.0
Lucmuižas feldšeru vecmāšu punkts		8.5
Blontu domes ēka		200,0
Blontu pirmsskolas izglītības iestāde		55.0
Sociālā māja „Kociņi”		5.0
Blontu feldšeru vecmāšu punkts		19.0
Zvirgzdenes bibliotēka		7.5
Ezersalas skola		288.1
Pušmucovas pamatskola		128.0
	<i>Malka kopā:</i>	1457.95
Pušmucovas pamatskola	Akmeņogles, t	2.2
	<i>Akmeņogles kopā:</i>	2.2
Ciblas soc. dienests	Kokskaidu granulas, gb.	130.0
Blontu tautas nams	Gāze, kg	5850,0
Pušmucovas bibliotēka		1390.0
Pušmucovas pagasta pārvalde		3410,0
Pušmucovas tautas nams		9800.0
Pušmucovas feldšeru vecmāšu punkts		4440.0
	<i>Gāze kopā:</i>	24890.0
Felicianovas sporta halle	Dīzeļdegviela, l	8809.0
	<i>Dīzeļdegviela kopā:</i>	8809.0

Avots: Ciblas novada pašvaldība, 09.04.2018.

5.5. Gāzes apgāde

Ciblas novads nav savienots ar Latvijas centralizētajiem dabas gāzes tīkliem. Novada iedzīvotājiem tiek piedāvāta sašķidrinātā gāze, ko patērētājiem piegādā SIA „Latvijas propāna gāze”, un novada iedzīvotāji to izmanto sadzīves un apkures vajadzībām. Balonu realizācijas punkti ir Blontu, Lucmuižas, Ciblas, Līdumnieku, Felicianovas un Pušmucovas ciemos. Tuvākais avārijas dienests ir Ludzā, Liepājas ielā 1.

Pēdējos gados gāzes balonu lietotāju skaits samazinās, jo daudzi mājsaimniecībā sāk izmantot elektriskās plīti.

Perspektīvā novada teritorijas gāzes apgāde iespējama no esošā maģistrālā gāzes vada Upmala – Preiļi – Rēzekne. Pašlaik gāzes vads ir uzbūvēts līdz Rēzeknei un plānots izbūvēt gāzes vada atzarus no Rēzeknes uz Kārsavu un Zilupi. Nepieciešamības gadījumā gāzes apgāde varētu tikt nodrošināta no Kārsavas atzara.

5.6. Atkritumu apsaimniekošana

Novadā ir noteikts viens atkritumu apsaimniekotājs visā novada teritorijā un tas ir SIA „ALAAS”.

Līdz 2008. gadam visi sadzīves atkritumi no novada pagastiem tika nogādāti uz Zvirgzdenes pagasta izgāztuvi. 2008. gadā tā ir slēgta un 2010.gadā rekultivēta. Šobrīd atkritumi tiek nogādāti SIA ”Austrumlatgales atkritumu apsaimniekošanas sabiedrības” poligonā Rēzeknes novada Ozolnieku pagasta Križevniekos.

Ciemat centru ir izbūvēti ierobežoti laukumi sadzīves atkritumu konteineru novietošanai, uzsākta atkritumu šķirošana, izveidoti atkritumu savācējtransporta maršruti, kas apkalpotu viensētas. Reizi gadā ciematos uz vienu mēnesi tiek novietoti konteineri lielgabarīta atkritumus izmešanai.

5.6.tabula

Atkritumu daudzums Ciblas novadā, tonnas gadā

Administratīvā teritorija	2015.		2016.		2017.	
	Sadzīves	Bīstamie	Sadzīves	Bīstamie	Sadzīves	Bīstamie
Blontu pag.	179.83	–	180.55	–	172.73	–
Ciblas pag.	1067.99	–	1079.68	–	1097.01	–
Pušmucovas pag.	278.35	–	334.12	–	291.88	–
Zvirgzdenes pag.	365.59	–	374.69	–	379.63	–
Līdumnieku pag.	46.00	–	41.78	–	41.15	–
<i>kopā</i>	1937.76		2010.82		1982.4	
	<i>t.sk. šķirotie</i>		<i>t.sk.šķirotie</i>		<i>t.sk.šķirotie</i>	
	80.97		68.44		51.10	

Avots: SIA „ALAAS” 05.05.2018.

Ciblas novadā nav uzņēmumu un iestāžu, kuru darbības rezultātā rastos ievērojams daudzums rūpniecisko un bīstamo atkritumu. Raksturīgākie atkritumi ir no remontdarbnīcām: izstrādātās eļļas, filtru materiāli, riepas, absorbenti, šķīdinātāji. Celtniecības procesā rodas būvgruži, kas satur bīstamās vielas. Medicīnas iestādēs: šļirces, pārsienamais materiāls, medikamenti. Mājsaimniecībā: svina akumulatori, luminiscentās lampas, baterijas. Bīstamos atkritumus nodot organizācijām, kas saņēmušas atļauju šāda veida atkritumu apsaimniekošanai. Tuvākais bīstamo atkritumu apsaimniekotājs ir SIA ”Ludzas apsaimniekotājs”, ar ko novada pašvaldība ir noslēgusi līgumu.

Novada teritorijā ir aizliegts apglabāt dzīvnieku izcelsmes atkritumproduktus. SIA ”Reneta” ir tiesīga tos savākt, transportēt un iznīcināt un SIA ”Ekovide” ir tiesīga tos savākt un pārstrādāt.

6.Dabas un kultūrvēsturiskās vērtības

6.1.Dabas teritorijas un objekti

Ciblas novada teritorijā atrodas vairākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. To kopējā platība ir 8352,8 hektāri jeb 16,41 % no novada teritorijas.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ir dabas parks Kurjanovas ezers, dabas liegumi – Gulbinkas purvs, Gulbju un Platpirovas purvs, Klešniku purvs, Kreiču purvs un Zvirgzdenes ezera salas, dabas piemineklis – Seimaņu akmens, dendroloģiskais stādījums - Ozupienes parks un trīs dižkoki.

Dabas parks Kurjanovas ezers (Natura 2000 teritorija)

Aizsardzībā kopš 2004.gada, platība 263 ha. Dabas parks atrodas Ciblas novada Līdumnieku pagastā. Viens no nedaudziem Latvijas ezeriem, kurā sastopams liels īpaši aizsargājamo biotopu un augu sugu skaits. Vienīgais zināmais ezers Latvijā, kur vienā ezerā konstatētas divas ļoti retas najādu sugas. Ezeram ir mazs sateces baseins un galvenais apdraudējums ir saimnieciskā darbība pamatbaseinā (rekreācijai paredzētu objektu būvniecība, kailcirtes u.c.). Ezera ekosistēmas stabilitāti nosaka hāru audžu vitalitāte, tāpēc nepieciešams nodrošināties pret iespējamām ietekmēm, kas varētu apdraudēt hāras.

Dabas liegums Gulbinkas purvs (Natura 2000 teritorija)

Platība – 112 ha. 1977.gadā šeit tika izveidots purva liegums. Liegums aizņem daļu augstā Zvirgzdenes purva un meliorētās, aizaugošas pļavas. Pļavās un purvā liela augu dažādība, ligzdo reti un aizsargājami putni.

Dabas liegums Gulbju un Platpirovas purvs (Natura 2000 teritorija)

Aizsardzībā kopš 1977.gada, platība 1724 ha. Dabas liegums iestiepjas Ciblas novada Līdumnieku pagastā. Teritorija ietver divus purvus un distrofo Lebedinecu ezeru. Izcili austrumu tipa augstie purvi ar ārkauša kasandru *Chamaedaphne calyculata*. Daļu teritorijas aizņem pārejas purvi un slīkšņas, purvaini meži, kā arī boreālie meži uz purva minerālsalām. Sastopams rets bērzu hibrīds *Betula nana*, *Betula pubescens*. Purva klajākā daļa (DR) ar balto baltmeldru *Rhynchospora alba* ieplakām, bet lielākā purva daļa apaugusi ar līdz 2 m augstām priedītēm. Apdraudošie faktori - neliela teritorijas apkārtnē esošu vecu meliorācijas grāvju un Robežupes taisnošanas ietekme, no liela ogotāju pieplūduma pasargā pierobežas režīms.

Dabas liegums Klešniku purvs (Natura 2000 teritorija)

Aizsardzībā kopš 1977.gada, platība 1987 ha. Dabas liegums iestiepjas Ciblas novada Līdumnieku pagastā. Izcilas nozīmes austrumu tipa augstais purvs ar pundurbērzu *Betula nana*. Purvaini meži un distrofs ezers - Peiteļa ezers. Vietām plašs atklāts purvs, kas īpaši piemērots ligzdojošiem bridējputniem. Liela ligzdojošo putnu daudzveidība, skaitliski nozīmīgas populācijas. Apdraudošie faktori - nosusināšana liegumam pieguļošajās teritorijās (arī Krievijas Federācijas pusē), maksšķerēšana Peiteļa ezerā, kas traucē atsevišķu putnu sugu ligzdošanu.

Dabas liegums Kreiču purvs (Natura 2000 teritorija)

Dabas liegums dibināts 1999. gadā, tā kopējā platība ir 2273 hektāri. Dabas liegums iestiepjas Ciblas novada Blontu pagastā un Kārsavas novada Goliševas pagastā. Šis dabas liegums ir plašs austrumu tipa augstais purvs ar ciņu - lāmu kompleksiem, distrofu ezeru un

minerālsalām. Nozīmīga augstā purva, pārejas purva, distrofa ezera un purvainu mežu aizsardzības teritorija. Teritorijas rietumu daļa piemērota dzeņiem. Lielākā teritorijas vērtība ir lielā ligzdojošo un caurceļojošo putnu sugu daudzveidība, ko lielākoties piesaista teritorijā esošie zivju dīķi (atrodas pagastā). Migrāciju laikā dīķos pulcējas ziemeļu gulbji, pīles, ķīvītes, mērkaziņas, tārtiņi, zosis, dzērves u.c. Lieguma teritorijā ligzdo vairākas Sarkanajā grāmatā ierakstītas putnu sugas, piemēram, dzeltenais tārtiņš.

Dabas liegums Zvirgzdenes ezera salas (Natura 2000 teritorija)

Platība – 5 ha. Salas jau no 1925. gada ir dabas piemineklis, bet 1977.gadā šeit tika izveidots dabas liegums. Teritorija veidota ļoti vērtīgu platlapju mežu uz salām aizsardzībai (Ozolu sala un Liepu sala), īpaša nozīme ozolu mežiem. Bagātīgs augu sugu sastāvs: Liepu salā 109 sugas, Ozolu salā - 103 sugas. 2002. gadā uz salām konstatēta jauna, Latvijā ļoti retas grīšļu sugas - matainā grīšļa - atradne.

Seimaņu akmens – ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis, aizsardzībā kopš 2001.gada. Atrodas 400 m dienvidos no saimniecības „Seimaņi” mājām, lauka malā pie ceļa, Līdumnieku pagastā. Akmens 1,9 m augsts, 9,5 m garš, 5,6 m plats, apkārtmērs 23,6 m, tilpums 50 m³. Ieaudzis zālē. Viens no lielākajiem Latvijas dižakmeņiem, turklāt lielākā daļa atrodas zemē. Akmenim neregulāra forma, tas stipri saplaisājis, rupjgraudains. Domājams, ka uz akmens senatnē dedzināti uguns kuri. Granītgneiss.

Ozupienu parks – aizsargājami dendroloģiskie stādījumi, aizsardzībā kopš 2001.gada, platība – 1,7 ha. Atrodas Ciblas pagastā pie apdzīvotas vietas - Ozupiene.

Ciblas novadā atbilstoši 30.01.2001. noteikumiem Nr. 45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi” ir izveidoti astoņi mikroliegumi.

Ciblas novada teritorijā ir reģistrēti trīs dižkoki.

6.1.tabula

Ciblas novada dižkoki

ID	Suga	Atrašanās vieta	Apkārtmērs	Augstums
604	Parastais ozols (Quercus robur L.)	Ozupienu parks, 30 m D no bibliotēkas	5,12 m	26 m
605	Parastais ozols (Quercus robur L.)	Ozupienu parks, 20 m A no dīķa	4,52 m	27 m
606	Parastais ozols (Quercus robur L.)	Ozupienu parks, 50 m A no dzīv. ēkas	4,09 m	27 m

Avots: Pašvaldības plānošanas dokumenti.

Nevienam no Ciblas novada teritorijā esošajiem dabas liegumiem un dabas parkiem šobrīd nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns un nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijās spēkā ir Ministru kabineta 16.03.2010. noteikumi Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi", kas reglamentē teritoriju izmantošanu.

6.2. Kultūrvēsturiskie objekti un teritorijas

Valsts aizsargājami kultūras pieminekļi ir konkrētas kultūrvēsturiski nozīmīgas teritorijas un atsevišķi objekti, kuriem ar likumu ir noteikts izmantošanas, saglabāšanas un

aizsardzības statuss. Kultūras pieminekļu aizsardzību nosaka likums „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” un no tā izrietošie normatīvie akti.

Ciblas novada teritorijā atrodas kultūras pieminekļi – objekti, kas iekļauti spēkā esošajā valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā. Sarakstā iekļauti 25 novadā esošie pieminekļi – 21 valsts nozīmes un 4 vietējās nozīmes. Starp tiem: 16 arheoloģijas pieminekļi, 1 arhitektūras piemineklis un 8 mākslas pieminekļi, kuri atrodas nekustamajos objektos.

Pielikumā ir nosaukti visi Ciblas novada kultūrvēsturiskie pieminekļi.

Pušmucovas pagastā atrodas tikai viens kultūrvēsturiskais piemineklis, toties visvairāk pieminekļu atrodas Ciblas pagasta teritorijā – 8 pieminekļi.

Izstrādājot novada teritorijas plānojumu, tiks noteiktas kultūrvēsturisko objektu un to teritoriju izmantošanas prasības.

7. Zemes un ēkas

7.1. Dzīvojamā fonda nodrošinājums un apsaimniekošana

2011. gadā tika veikta Tautas skaitīšana, kurā tika iegūta informācija par mājokļiem.

Lielākā daļa daudzdzīvokļu māju tika celta 20. gs. 60-jos, 70-jos gados. Samērā apjomīgu ražošanas objektu (fermas, mehāniskās darbnīcas, graudu kaltes u.c.) celtniecība veikta 20. gs. sešdesmitajos un astoņdesmitajos gados. Novadā esošās viensētas ārpus ciemu teritorijās galvenokārt ir celtas 20.gs. pirmajā pusē.

Ciblas novadā ir septiņi lielāki ciemati, kuros ir koncentrēta daudzdzīvokļu māju apbūve, kopā ir 42 daudzdzīvokļu mājas. Lielākais ciemats ir Ciblas pagasta Felicianova ar 9 daudzdzīvokļu mājām. Daļa māju (29 mājas) ir pašvaldības īpašumā, daļa ir fizisko personu īpašuma, daudzi īpašnieki neapsaimnieko savus dzīvokļus, radot kaimiņiem nelabvēlīgus apstākļus dzīvošanai.

7.2. Pašvaldības nekustamie īpašumi

2016.gada 25.augusta domes sēdē tika apstiprināts pašvaldībai piekritīgo zemju kopsavilkums. Novada pašvaldības rīcībā ir 921 zemes vienība ar 1833 ha platību, 87% no tās ir iznomāta fiziskām un juridiskām personām, 82.4 ha jeb 4.4% aizņem pagasta ceļi un ielas, 16.5 ha jeb 0.1% aizņem kapsētas, 25.8 ha jeb 1.4% aizņem infrastruktūras objekti, 110,9 ha jeb 6.1% aizņem degradētās platības. Īpašuma tiesības nostiprinātas uz visām pārvalžu un iestāžu ēkām, uz 29 dzīvojamajām ēkām, zeme zem 8-ām daudzdzīvokļu mājām un pašvaldības īpašumā ir 9 dzīvokļi.

Satiksmes infrastruktūras objekti, t.i., ceļi un ielas, kopskaitā 194 objekti, no tiem 102 objekti reģistrēti zemesgrāmatā, to kopējais garums ir 261,853 km ceļu un 18,393 km ielu.

Ciblas novadā ir 27 pašvaldības kapsētas, 10 reģistrētas zemesgrāmatā.

7.3. Novada zemju raksturojums

2016. gada 26. maijā tika pieņemts lēmums „Par zemes reformas pabeigšanu Ciblas novadā lauku apvidū”, to 2016. gada 27. septembrī ar savu rīkojumu nr.558 apstiprināja Ministru kabinets.

Saskaņā ar pārskatā iekļauto informāciju, Ciblas novada lauku apvidū ir 168 zemes vienības, par kurām pieņemti zemes komisijas atzinumi par īpašuma tiesību atjaunošanu, 96 fizisku un juridisku personu valdījumā esošas zemes vienības, 90 valstij piekritīgas, zemes vienības, 21 publisko ūdeņu, 24 zemes reformas pabeigšanai nodotās zemes vienības, 27 rezerves zemes fondā ieskaitītās zemes vienības.

Zemes sadalījumā pa lietošanas veidiem Ciblas novada teritorijā dominē lauksaimniecībā izmantojamās zemes, kas aizņem 20626,4 ha jeb 40,4 % no novada kopplatības un meži – 18997,5 ha jeb 37,2 % no novada kopplatības.

Zemju sadalījums pēc zemju lietojuma veida

Zemes lietošanas veids	Platība, ha	Procenti
Lauksaimniecībā izmantojamās zemes	20626,4	40,4
Meži	18997,5	37,2
Krūmāji	1141,8	2,2
Purvi	5775,7	11,3
Zeme zem ūdeņiem	2372,4	4,7
Zeme zem ēkām un pagalmiem	374,9	0,7
Ceļi	668,8	1,3
Pārējās zemes	1049,4	2,2
Kopā	51006,9	100,0

Avots: Dati no pašvaldības nodokļu aprēķina programmas uz 16.06.2018.

Salīdzinoši lielu platību aizņem arī purvi, novada teritorijā ir vairākas aizsargājamās dabas teritorijas, kas nosaka aizsardzību purvu platībām.

Zemes iedalījums pēc lietošanas mērķa Ciblas novadā ir sekojošs:

- ✓ Lauksaimniecība – 20912,8 hektāri;
- ✓ Mežsaimniecības zeme – 23973,2 hektāri;
- ✓ Ūdens objektu teritorija – 2323,0 hektāri;
- ✓ Derīgo izrakteņu ieguves teritorija – 39,1 hektāri;
- ✓ Individuālo dzīvojamo māju apbūve – 217,5 hektāri;
- ✓ Daudzdzīvokļu māju apbūve – 55,6 hektāri;
- ✓ Komercedarības objektu apbūves zeme – 2,5 hektāri;
- ✓ Sabiedriskas nozīmes objektu apbūves zeme – 173,0 ha;
- ✓ Ražošanas objektu apbūves zeme – 45,5 hektāri;
- ✓ Satiksmes infrastruktūras objektu apbūves zeme – 635,5 hektāri;
- ✓ Inženiertehniskās apgādes tīkli un objektu apbūves zeme – 61,0 hektāri.

Nekustamā īpašuma lietošanas mērķis tiek noteikts pēc zemes vienības galvenā zemes lietošanas mērķa.

Vislielākās platības ir noteiktas kā mežsaimniecības zemes un lauksaimniecības zemes. Salīdzinoši lielas platības ir ūdens objektu teritorijas.

8. Vides kvalitāte

8.1. Atmosfēras kvalitāte

Saimnieciskās darbības rezultātā rodas dažādu vielu izmeši gaisā:

- 1) Stacionāro avotu izmeši, kas rodas no siltumapgādes procesa – no katlu mājām, rūpnīcām;
- 2) Mobilo avotu izmeši, kas rodas no autotransporta.

Stacionāro avotu emisijas

No piesārņojošām vielām procentuāli vislielāko piesārņojumu rada oglekļa oksīds, putekļi un cietās daļiņas. Oglekļa oksīds pārsvarā rodas ķīmiski nepilnīgā sadegšanas procesā katlu mājās, bet cietās daļiņas un putekļi – katlumājas pelnos.

Novadā ikgadēju pārskatu par emisijām un izlietoto kurināmā daudzumu sniedz Pušmucovas un Blontu pagasta pārvaldes.

Mobilo avotu emisijas

Nozīmīgs mobilo avotu izmešu apjoms iespējams no valsts autoceļa A12 Jēkabpils – Rēzekne – Ludza – Krievijas robeža, kas iet gar novada robežu. Satiksmes intensitāte ir pāri pār 1000 automašīnas diennaktī, no kurām apmēram 45% ir kravas automašīnas. Diemžēl piesārņojuma apjoms šajā apvidū netiek pētīts, tādēļ informācijas, cik liels piesārņojums rodas, nav.

8.2. Ūdens kvalitāte

Virszemes ūdeņu kvalitāte

Virszemes ūdeņu kvalitāti ietekmē piesārņojošo vielu iekļūšana ūdenstilpnēs vai ūdenstecēs. Ūdens ekosistēmu degradāciju, izraisot eutrofikāciju, varētu veicināt slāpekļa un fosfora savienojumi, kas nonāk ūdens objektos no punktveida avotiem (notekūdeņi, kas tiek savākti no ciemu notekūdeņu attīrīšanas iekārtām) un no difūzajiem avotiem (notece no lauksaimniecības zemēm, viensētām, kas nav pieslēgtas kanalizācijas sistēmai utt.).

Saskaņā ar 12.03.2002. MK noteikumiem Nr. 118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” Ludzas upe un Zilupe atbilst karpveidīgo upes statusam, līdz ar to upju ķīmiskajai un bioloģiskajai kvalitātei jāatbilst karpveidīgo zivju ūdeņu parametriem. Zilupē 2006.g. vērtēta prioritāro zivju ūdeņu kvalitātes atbilstība robežlielumiem, kas 2006.gadā novērtēta kā neatbilstoša, kā cēloni norādot paaugstinātu ūdens skābumu (zems pH) ziemas periodā.

2006. gadā Daugavas upju baseinu apgabalā monitorings veikts 22 upju un 26 ezeru ūdensobjektos, kopā 49 monitoringa stacijās, tai skaitā Ludzas upē (augšpus Čodarānu upei) un Zilupē (pie Latvijas – Krievijas robežas). Ludzas upē kvalitāte pēc sliktākā rādītāja novērtēta kā vidēja, Zilupes – kā laba.

Gandrīz visiem ezeriem ir laba ūdens kvalitāte, izņemot Cirmas ezeru, Zvirgzdenes ezeru, kur ūdens kvalitāte ir vidēja un Lielajā Ludzas ezerā kvalitāte ir ļoti sliktā.

Dzeramā ūdens kvalitāte

Pie dzeramajiem pazemes ūdeņiem pieskaita pazemes saldūdeņus ar hlorīdu un sulfātu koncentrāciju zemāku par 250 mg/l, permangināta oksidējamību zemāku par 5 mg O₂/l, neatkarīgi no dzelzs koncentrācijas. Tāds ir pazemes ūdens raksturojums, kura dabiskais sastāvs ir maksimāli tuvs Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumos Nr. 235 “Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” izvirzītajām prasībām.

Artēziskiem ūdeņiem, salīdzinot ar gruntsūdeņiem, ir raksturīga augstāka mineralizācija un cietība – visos horizontos attiecīgi vidēji tā ir ap 0,35 g/l un 7,5 mmol/l. Artēzisko saldūdeņu kvalitāte var neatbilst dzeramā ūdens prasībām tikai pēc dzelzs satura (norma 0,2 mg/l). Artēziskie ūdeņi, salīdzinot ar gruntsūdeņiem, ir daudz labāk aizsargāti un virszemes piesārņojuma pazīmes tajos sastopamas ļoti reti. Augsta dzelzs koncentrācija ūdenī ir tipiska problēma, kas neļauj izmantot to ūdensapgādē bez attīrīšanas. Tā ir maz atkarīga no ūdeni saturošiem iežiem un mainās plašā intervālā - 0,15 – 2,5 mg/l, visbiežāk 0,2 – 0,6 mg/l. Kopumā dzelzs satura problēmai ir vispārējs raksturs. Tā kā artēziskajos ūdeņos dzelzs pārsvarā sastopama divvērtīga jona formā, ūdens atdzelžošana ir veicama ar vienkāršu un lētu metožu palīdzību.

Novada ciemos viena no prioritārajām darbībām ir dzeramā ūdens kvalitātes nodrošināšana atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Notekūdeņu ietekme uz vidi

Novadā ikgadēju pārskatu par emisijām un notekūdeņu daudzumu sniedz Pušmucovas, Līdumnieku, Zvirgzdenes, Ciblas un Blontu pagasta pārvaldes.

8.1.tabula

Notekūdeņu daudzums

Administratīvā teritorija	2017.; tūkst.m ³
Blontu pag.	14,3
Ciblas pag.	41,574
Līdumnieku pag.	5,424
Pušmucovas pag.	19
Zvirgzdenes pag.	14,178
Kopā:	94,476

Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze, 03.03.2018.

Visvairāk notekūdeņu rodas Ciblas ciemā un Pušmucovas ciemā, jo šeit klāt pie iedzīvotāju novadītā notekūdeņu daudzuma tiek pieskaitīti arī skolu notekūdeņi.

Emisiju daudzums no Pušmucovas notekūdeņu attīrīšanas iekārtām

Vielas (parametra) nosaukums	Ienākošais piesārņojums, t/gadā	Izejošais piesārņojums, t/gadā
COD Ķīmiskais skābekļa patēriņš (ĶSP)	6,8286	0,9925
BOD-5 Bioķīmiskais skābekļa patēriņš (BSP-5)	3,0467	0,1918
NH4N Amonija slāpeklis (N/NH4)	0	0,1881
NTOT Kopējais slāpeklis (Nkop)	0	0,2372
PO4P Fosfātu fosfors (P/PO4)	0	0,0178
PTOT Kopējais fosfors (Pkop)	0	0,0334
N03N Nitrātu slāpeklis (N/NO3)	0	0,0261
SS Suspendētās vielas	6,5931	0,194

Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze, 03.03.2018.

Tabulas 8.2.; 8.3.; 8.4.; 8.5.; 8.6. parāda emisiju daudzumu dabiskajās ūdenstecēs, kāds no nāk no ciematu notekūdeņu attīrīšanas iekārtām.

Emisiju daudzums no Lucmuižas notekūdeņu attīrīšanas iekārtām

Vielas (parametra) nosaukums	Ienākošais piesārņojums, t/gadā	Izejošais piesārņojums, t/gadā
COD Ķīmiskais skābekļa patēriņš (ĶSP)	5,6921	0,3991
BOD-5 Bioķīmiskais skābekļa patēriņš (BSP-5)	2,9711	0,047
NH4N Amonija slāpeklis (N/NH4)	0	0,0049
NTOT Kopējais slāpeklis (Nkop)	0	0,2565
PO4P Fosfātu fosfors (P/PO4)	0	0,0313
PTOT Kopējais fosfors (Pkop)	0	0,0279
N03N Nitrātu slāpeklis (N/NO3)	0	0,2482
SS Suspendētās vielas	4,0658	0,0764

Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze, 03.03.2018.

Emisiju daudzums no Blontu notekūdeņu attīrīšanas iekārtām

Vielas (parametra) nosaukums	Ienākošais piesārņojums, t/gadā	Izejošais piesārņojums, t/gadā
COD Ķīmiskais skābekļa patēriņš (ĶSP)	0	0,6456
BOD-5 Bioķīmiskais skābekļa patēriņš (BSP-5)	1,0766	0,0596
NH4N Amonija slāpeklis (N/NH4)	0	0,1454
NTOT Kopējais slāpeklis (Nkop)	0	0,2168
PO4P Fosfātu fosfors (P/PO4)	0	0,0239
PTOT Kopējais fosfors (Pkop)	0	0,0315
N03N Nitrātu slāpeklis (N/NO3)	0	0,0015
SS Suspēdētās vielas	2,8261	0,0828

Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze, 03.03.2018.

Emisiju daudzums no Ciblas un Felicianovas notekūdeņu attīrīšanas iekārtām

Vielas (parametra) nosaukums	Ienākošais piesārņojums, t/gadā	Izejošais piesārņojums, t/gadā
COD Ķīmiskais skābekļa patēriņš (ĶSP)	6,2804	1,8246
BOD-5 Bioķīmiskais skābekļa patēriņš (BSP-5)	2,7981	0,2082
NH4N Amonija slāpeklis (N/NH4)	0	0,0097
NTOT Kopējais slāpeklis (Nkop)	0	0,3713
PO4P Fosfātu fosfors (P/PO4)	0	0,0275
PTOT Kopējais fosfors (Pkop)	0	0,0778
N03N Nitrātu slāpeklis (N/NO3)	0	0,3345
SS Suspēdētās vielas	7,1434	0,2542

Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze, 03.03.2018.

Emisiju daudzums no Līdumnieku notekūdeņu attīrīšanas iekārtām

Vielas (parametra) nosaukums	Ienākošais piesārņojums, t/gadā	Izejošais piesārņojums, t/gadā
COD Ķīmiskais skābekļa patēriņš (ĶSP)	0	0,4696
BOD-5 Bioķīmiskais skābekļa patēriņš (BSP-5)	1,1146	0,0675
NH4N Amonija slāpeklis (N/NH4)	0	0,0759
NTOT Kopējais slāpeklis (Nkop)	0	0,0598
PO4P Fosfātu fosfors (P/PO4)	0	0,0099
PTOT Kopējais fosfors (Pkop)	0	0,0126
N03N Nitrātu slāpeklis (N/NO3)	0	0,0005
SS Suspēndētās vielas	1,1591	0,0805

Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze, 03.03.2018.

Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu radītās dūņas tiek izmantotas lauksaimniecībā vai arī uzglabātas. Nākotnē ir jādomā par dūņu plašāku izmantošanu.

8.3. Potenciāli piesārņotās vietas

Atbilstoši likumam „Par piesārņojumu” Latvijas Vides, Ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs apkopo ziņas par piesārņotām un potenciāli piesārņotām vietām valstī Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu informācijas sistēmā. Ciblas novada teritorijā reģistrētas 10 potenciāli piesārņotās vietas.

Potenciāli piesārņotas vietas Ciblas novadā

Administratīvā teritorija	Vietas nosaukums	Reģistrācijas numurs	Darbības laiks	PPV kategorija
Līdumnieku pagasts	Atkritumu izgāztuve	68668/2968	10-30 gadi	2. Potenciāli piesārņota vieta
Ciblas pag.	Plastmasas pārstrādes rūpnīca	68488/2967	13 gadi (kopš 1991.gada)	2. Potenciāli piesārņota vieta
Pušmucovas pag.	Degvielas uzpildes vieta Pušmucovā	68908/2944	30-50 gadi	2. Potenciāli piesārņota vieta
Pušmucovas pag.	Ķīmikāliju glabātuve Pušmucovā	68908/2943	10-30 gadi	2. Potenciāli piesārņota vieta
Pušmucovas pag.	Pušmucovas darbnīcas	68908/2945	30-50 gadi	2. Potenciāli piesārņota vieta
Zvirgzdenes pag.	Z/s „Lapegles – 2” kokzāģētava	68988/4539	-	2. Potenciāli piesārņota vieta
Zvirgzdenes pag.	Kušnerovas DUS	68988/2959	10 gadi (1982-1992)	2. Potenciāli piesārņota vieta
Zvirgzdenes pag.	Lucmuižas DUS	68988/2958	30 gadi (1962-1992)	2. Potenciāli piesārņota vieta
Zvirgzdenes pag.	Zvirgzdenes dzīvnieku kapsēta	68988/2957	12 gadi (1980-1992)	2. Potenciāli piesārņota vieta
Zvirgzdenes pag.	Zvirgzdenes atkritumu izgāztuve	68988/2956	15 gadi (1989-2004)	2. Potenciāli piesārņota vieta

Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze, 11.04.2018.

Plānojot saimniecisko darbību piesārņoto vietu teritorijās, jāveic augsnes un gruntsūdeņu analīzi un jānovērs piesārņojums pirms darbības uzsākšanas.

8.4. Piesārņojošo darbību atļaujas

Piesārņojums ir tāda tieša vai netieša emisijas ietekme uz vidi, kas var apdraudēt cilvēku veselību, nodarīt kaitējumu īpašumam, rada vai var radīt kaitējumu videi, tai skaitā ekosistēmām, traucēt dabas resursu izmantošanu vai citādi traucēt likumīgu vides izmantošanu. Piesārņojošas darbības iedala A, B un C kategorijā, ņemot vērā piesārņojuma daudzumu un iedarbību vai risku, ko tas rada cilvēku veselībai un videi¹¹.

Ciblas novada teritorijā ir izsniegtas sešas B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas¹².

Pušmucovas pamatskolai ir izsniegta B kategorijas atļauja sadedzināšanas iekārtām. Savukārt pārējās atļaujas ir izsniegtas ūdenssaimniecību darbībai novada ciemu teritorijā.

¹¹ 15.03.2001. likums "Par piesārņojumu"(stājies spēkā 01.07.2001.) ar grozījumiem

¹² VPVB informācija, www.vpvb.gpv.lv 17.06.2018.

B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas

N.p.k.	Operators	Piesārņojošās darbības veids	Izsniegšanas datums	Derīguma termiņš
1.	Ciblas novada pašvaldība	Ciblas pagasta NAI darbībai	13.04.2010.; pārskatīts 02.05.2017.	Visu darbības laiku
2.	Ciblas novada pašvaldība	Pušmucovas ciema ūdenssaimniecības darbībai	15.04.2014.	04.2021.
3.	Ciblas novada pašvaldība	Pušmucovas pamatskolas sadedzināšanas iekārtu darbībai	19.07.2011. Pārskatīšana – 07.2018.	Visu darbības laiku
4	Ciblas novada pašvaldība	Blontu ciema NAI darbībai	18.05.2010. Pārskatīts 07.06.2017.	Visu darbības laiku
5	Ciblas novada pašvaldība	Līdumnieku pagasta NAI darbībai	13.04.2010.; pārskatīts 26.04.2017	Visu darbības laiku
6	Ciblas novada pašvaldība	Lucmuižas ciema NAI darbībai	10.05.2010. Pārskatīts 12.06.2017.	Visu darbības laiku

Avots: Vides pārraudzības valsts birojs, 17.06.2018.

Apkopojot datus, tika konstatēts ka B kategorijas atļauja Pušmucovas pamatskolas sadedzināšanas iekārtu darbībai ir anulēta un ir izsniegta C kategorijas paliecinājums.

Ciblas novada teritorijā ir izsniegti vairāki C kategorijas piesārņojošās darbības apliecinājumi un to skaits ir mainīgs, jo daudzām zemnieku saimniecības ir izsniegti šie apliecinājumi.

Ciblas novadā nav lielu ražošanas uzņēmumu, tādēļ nav izsniegta neviena A kategorijas atļauja. Arī B kategorijas atļaujas ir izsniegtas ūdenssaimniecības nodrošināšanai pagasta pārvadēs, nevis ražošanas uzņēmumiem.

9. Valsts un pašvaldību pakalpojumi

9.1. Izglītības pakalpojumi

Vispārējā izglītība

Ciblas novadā ir Blontu un Ciblas pirmsskolas izglītības iestādes. Ciblas pirmsskolas izglītības iestāde celta 1978.gadā Ciblas pirmsskolas izglītības iestādi katru gadu apmeklē vidēji 32 bērni, iestādē darbojas 2 vecuma grupas, tai skaitā viena ir diennakts grupa. Pirmsskolas izglītības iestādē Ciblā strādā 4 pedagogi un 8 tehniskie darbinieki.

Blontu pirmsskolas izglītības iestāde celta 1989.gadā, tur darbojas 2 vecuma grupas, tai skaitā viena diennakts grupa, katru gadu to apmeklē vidēji 40 bērni, strādā 3 pedagogi un 8 tehniskie darbinieki.

9.1. tabula

Skolēnu skaits Ciblas novada izglītības iestādēs

Izglītības iestāde	2015. gads	2016. gads	2017. gads	2018. gads
Ciblas PII	29	34	34	31
Blontu PII	40	41	43	40
Pušmucovas pamatskola	57	61	55	55
Ciblas vidusskola	128	128	129	129
Ezersalas speciālā internātskola	43	40	38	38

Avots: Ciblas novada pašvaldība, 05.05.2018.

Pēc 9.1.tabulas redzams, ka skolēnu skaits samazinās, kaut gan skolās, gan pirmsskolas izglītības iestādēs mācās skolēni no blakus novadiem, kopējā skolēnu skaita tendence ir negatīva.

Ciblas novada skolu akreditētās programmas

Programmas nosaukums	Kods	Skolēnu skaits 2017./2018. m.g.
Ciblas vidusskolas akreditētās programmas		
Vispārējās vidējās izglītības vispārizglītojošā virziena programma	31011011	32
Pamatizglītības programma	21011111	94
Speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem	21015611	2
Speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem	21015811	1
Pušmucovas pamatskolas akreditētās programmas		
Pamatizglītības programma	21011111	55
Speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem	21015721	0
Ezersalas internātpamatskolas akreditētās programmas		
Speciālās pirmsskolas izglītības programma izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem	01015811	1
Speciālās pirmsskolas izglītības programma izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem	21015811	15
Speciālās pirmsskolas izglītības programma izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem	21015911	7
Profesionālās pamatizglītības programma	22811021	6
Profesionālās pamatizglītības programma	22811021	6
Profesionālās pamatizglītības programma	22543041	3

Avots: Ciblas novada pašvaldība, 01.03.2018.

Pušmucovas pamatskola uzcelta 1972. gadā, paredzēta 215 skolēniem. Līdz 2008.gadam vidējais skolēnu skaits bija ap 105, bet pēc tam tas būtiski izmainījās, sarūkot aptuveni līdz 60 skolēniem. Šobrīd ir 55 audzēkņi, strādā 11 skolotāji un 8 tehniskie darbinieki.

Skolēni ir aktīvi skolas un novadu olimpiāžu dalībnieki, startējuši latviešu valodas un literatūras, matemātikas, mājturības un tekstila tehnoloģiju olimpiādēs, piedalījušies skatuves runas, zīmējumu konkursos. Bērni ir aktīvi basketbolisti, futbolisti un handbolisti.

Skolā ir realizēti projekti:

- *ESF projekts „Piens un augļi skolai”,
- *ESF projekts „Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai”,
- *ESF projekts „Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs”,
- *ESF projekts „Veselības veicināšana iedzīvotājiem Ciblas novadā”,

*Ciblas novada pašvaldības stipendijas sekmēs labākajiem skolēniem.

Ciblas vidusskola darbojas no 1945. gada augusta. Divdesmitā gadsimta 80.gados skolēnu skaits svārstījās ap 200, bet vēlāk skaits auga un 1998.gadā bija 240, 1999.gadā - 230, 2000.g.- 244, pašreiz tur mācās 137 bērni. Skolā mācās ne tikai Ciblas novada bērni, bet arī kaimiņu novadu skolēni, pavisam 37 bērni no kaimiņu pašvaldībām. Ir 12 klašu komplekti un skolā strādā 19 pedagogi, 12 tehniskie darbinieki. Visiem pedagogiem ir augstākā pedagogiskā izglītība.

Skolēni ir aktīvi skolas un novadu olimpiāžu dalībnieki, startējuši latviešu valodas un literatūras, matemātikas, bioloģijas, informātikas, fizikas, ķīmijas, ģeogrāfijas, vēstures, angļu un krievu valodas, mājturības un tekstila tehnoloģiju olimpiādēs. Bērni ir aktīvi basketbolisti, futbolisti un handbolisti.

Skolas īpašie piedāvājumi:

*sadarbībā ar Rīgas Rotari klubu, projekts „Skolas soma”- skolas somu un mācību piederumu dāvinājums 1. klasēm 1. septembrī,

*sadarbībā ar a/s „Latvijas Finieris” saņemam materiālus zēniem amatu mācībai,

*programma „Skolas auglis”,

* programma „Skolas piens”,

*tautas tradīciju kopšana- bērnu folkloras kopa „Ilzeņa”,

*atbalsts skolēniem – piektdienās transporta nodrošinājums visiem, kuri apmeklē Ludzā sporta, mākslas un mūzikas skolu,

*Ciblas novada pašvaldības stipendijas sekmēs labākajiem skolēniem,

*Ciblas novada pašvaldības finansiālais atbalsts autovadītāja tiesību iegūšanai vidusskolēniem no 18 gadu vecuma,

*Ludzas mākslas skolas klases darbība skolā.

Ezersalas internātpamatskolā ir Ciblas novada pašvaldības izglītības iestāde, kura īsteno pirmsskolas izglītības, pamatizglītības un profesionālās pamatizglītības programmas izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem, nodrošina diennakts uzturēšanos izglītības iestādē. Šeit izglītību apgūst personas ar speciālām vajadzībām un veselības traucējumiem. Skolēnu specializētā izglītības iestāde uzņem pamatojoties uz pedagogiski medicīniskās komisijas slēdzienu un vecāku vai aizbildņu rakstisku piekrišanu. Pašlaik Latvijā ir aptuveni 9000 bērnu ar īpašām vajadzībām, kuru integrācija parastajās skolās ir apgrūtināta.

Skola Franapoles muižā sākusī darboties 1937.gadā kā Ezersalas valsts palīgskola. Ezersalas internātpamatskolā pašreiz ir 38 audzēkņi, vecumā no 8 līdz 24 gadiem, no dažādām Latvijas vietām. Ir arī bāreņi. Skolā ir 12 klašu komplekti, tai skaitā arī arodklases audzēkņiem ar īpašām vajadzībām, kas piedāvā iegūt pirmā līmeņa profesionālo izglītību piecās specialitātēs. Skolā var apgūt šuvēja palīga, pavāra palīga, konditora palīga, galdnieka palīga un remontstrādnieka arodus. Skolā strādā 16 pedagogi un 14 tehniskie darbinieki.

No 2016./2017. mācību gada trīs skolas pedagogi ir iesaistījušies Eiropas Sociālā fonda projektā „Kompetenču pieeja mācību saturā”, mācību līdzekļu izstrādē izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem.

Ciblas novads izglītībai katru gadu tērē 50% no kopējā pašvaldības budžeta.

Samazinoties bērnu skaitam, pastāv drauds skolu pastāvēšanai. Uz šo brīdi kopš novada apvienošanās ir likvidēta Cirmas pamatskola. Gada laikā novada teritorijā dzimst 15 – 20 bērni, tas nozīmē, ka tuvākajā nākotnē ir apdraudēta pirmsskolas izglītības iestāžu pastāvēšana. Šobrīd abus PII apmeklē citu novadu, it sevišķi Ludzas novada bērni, kas kopā ar Ciblas novada bērniem nodrošina bērnudārzu grupiņas.

2013. gada 29. augustā Ciblas novada pašvaldība pieņēma lēmumu par Cirmas pamatskolas slēgšanu un mainīja ēkas statusu uz veco ļaužu dzīvojamo māju.

Ņemot vērā demogrāfisko situāciju, ir draudi pamatskolu pastāvēšanai. Šobrīd novada skolās mācās gan mūsu novada, gan kaimiņu novadu bērni. Katru gadu samazinās skolēnu skaits, tiek veidotas apvienotās klases, kas apgrūtina mācību procesu skolotājiem un mācīšanās procesu skolēniem.

Arī Ezersalas internātpamatskolas pastāvēšana ir apdraudēta. Tajā mācās bērni no visas Latvijas, taču katru gadu sarūk skolēnu skaits.

Ciblas vidusskolā tehniski var tikt nodrošināts visu novada bērnu izglītošanas process, taču tikai vienas skolas pastāvēšana rada citas problēmas – novada ciemu sociālā atstumtība, kā arī skolēnu pārvadāšana no visa novada uz vienu skolu ir ekonomiski rūpīgi jāvērtē.

Profesionālā izglītība

Lai iegūtu vidējo speciālo izglītību, novada skolu beidzēji izvēlās Malnavas koledžu, kas ir tuvākā mācību iestāde. Daļa bērnu dodas arī uz Zilupes arodvidusskolu.

Pēc vidējās izglītības iegūšanas, topošie studenti no Ciblas novada dodas uz Rēzeknes, Daugavpils vai Rīgas augstskolām.

Interesešu izglītība

Ciblas novada mācību iestādes iespēju robežās piedāvā saviem audzēkņiem dažādus pulciņus un pašdarbības kolektīvus. Skolēniem ir iespēja darboties teātra pulciņā, angļu valodas klubiņā, dziedāt korī, dejojot tautas vai sporta deju kolektīvā. Izveidota Sarkanā Krusta atbalsta grupa. Ciblas vidusskolā ir datorklase, ir iespēja apgūt angļu, vācu un krievu valodu. Skolā darbojas Mākslas skolas klase.

Pušmucovas pamatskolā darbojas Ludzas Mākslas skolas klase; teātris, dejas.

Daudzi novada bērni mācās Kārsavas un Ludzas mūzikas skolās, mākslas un sporta skolās Ludzā.

Ciblā darbojas 32.Zemessardzes bataljona 1.Ludzas rotas 19 zemessargi. 1993.gadā tika nodibināts jaunsargu pulciņš, kurā darbojas 23 bērni. Vienu reizi nedēļā Ciblas vidusskolā notiek jaunsargu teorētiskās un praktiskās nodarbības.

Mūzikglītība

Ciblas novada iestāžu darbinieki ir aktīvi dažādu semināru un kursu apmeklētāji. Arī novada bezdarbnieki izmanto iespēju apmeklēt kursus.

9.2. Sociālie pakalpojumi un bāriņtiesa

Sociālo palīdzību novadā nodrošina centralizētā iestāde - Ciblas novada Sociālais dienests. Tajā strādā 8 darbinieki, no kuriem 5 ir sociālie darbinieki un 3 ir tehniskie darbinieki. Katrā pakalpojumu vietā - pagasta pārvaldē, ir viens vai vairāki sociālie darbinieki.

Novada sociālā dienesta darbu reglamentē „Sociālā dienesta nolikums”. Sociālā dienesta mērķis ir nodrošināt Ciblas novada iedzīvotāju sociālo vajadzību profesionālu izvērtēšanu, kvalitatīvu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu, veicinot šo personu pašizglītošanu un integrāciju sabiedrībā.

Sociālā palīdzība tiek sniegta maznodrošinātām ģimenēm un sociāli neaizsargātām personām, nepieciešamības gadījumā tiek slēgti līgumi par aprūpi mājās. Pašvaldība piešķir pabalstus garantētā minimālā ienākuma nodrošināšanai (tiem, kuriem noteikta atbilstība trūcīgas personas vai ģimenes statusam), vienreizējus pabalstus ārkārtas situācijā, brīvpusdienas skolā, kurināmā iegādei.

Zvirgzdenes pagastā kopš 2013. gada vasaras darbojas veco ļaužu māja, kurā pastāvīgi mitinās 4 vai 5 iedzīvotāji. Vietas vēl ir brīvas, vajadzības gadījumā, pašvaldība tās var piedāvāt. Ciblas pagasta Felicjanovā darbojas sociālās aprūpes centrs. Šobrīd noslēgti 19 aprūpes līgumi. Nespējīgākie novada vecie iedzīvotāji tiek izvietoti kaimiņu novados esošajos pansionātos.

Ciblas novadā ir 68 veci un vientuļi cilvēki, 124 invalīdi un 25 riska ģimenes, 37 daudz bērnu ģimenes. No kopējā darba spējīgo iedzīvotāju skaita 562 ir ilgstoši bezdarbnieki. Ciblas novada pašvaldība 2015. gadā piešķīra pabalstus EUR 68264.00, 2016. gadā – EUR 53371.00, 2017. gadā – EUR 63945.00.

Par valsts sociālajiem pabalstiem ir atbildīga Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra, kas izskata iesniegumus par pabalstu piešķiršanu.

Vecuma pensiju Ciblas novadā saņēma 2015. gadā – 656 cilvēki (vidējais piešķirtās pensijas apmērs EUR 236,04) 2016. gadā – 638 cilvēki (vidējais piešķirtās pensijas apmērs EUR 237.39) 2017. gadā – 603 cilvēki (vidējais piešķirtās pensija apmērs ir EUR 244.50).

Invaliditātes pensiju saņēma 2015. gadā – 144 cilvēki, 2016. gadā – 148 cilvēki, 2017. gadā – 163 cilvēki. Vidējais piešķirtās pensija apmērs ir EUR 126.86.

Apgādnieka zaudējuma pensiju 2015. gadā saņēma 55 cilvēki (vidējais piešķirtās pensija apmērs ir EUR 116.92), 2016. gadā – 54 cilvēki (vidējais piešķirtās pensija apmērs ir EUR 120.10), 2017. gadā – 54 cilvēki (vidējais piešķirtās pensija apmērs ir EUR 148.02).

Izdienas pensiju 2015. gadā saņēma 22 cilvēki (vidējais piešķirtās pensija apmērs ir EUR 292.99), 2016. gadā – 25 cilvēki (vidējais piešķirtās pensija apmērs ir EUR 318.53), 2017. gadā - 25 cilvēki (vidējais piešķirtās pensija apmērs ir EUR 331.05).

Ciblas novadā darbojas bāriņtiesa. Tā ir pašvaldības izveidota aizbildnības un aizgādības iestāde, kura veic darbības bāriņtiesas kompetences ietvaros. Pamatojoties uz normatīvajiem aktiem un publiskajiem tiesību principiem.

9.3.tabula

Bāriņtiesas darbība

Darbība	2014	2015	2016	2017
Riska ģimeņu skaits dotajā gadā, kurās nepietiekami tiek nodrošināta aprūpe un uzraudzība	1	2	2	1
Bērnu skaits dotajā gadā ģimenēs, kurās nepietiekami tiek nodrošināta aprūpe un uzraudzība	3	4	3	5
Vecākiem pārtrauktas aizgādības tiesības	-	3	1	3
Bērnu skaits, kuru vecākiem pārtrauktas aizgādības tiesības	-	3	2	3
Vecākiem atjaunotas aizgādības tiesības	2	1	1	2
Bērnu skaits, kuru vecākiem atjaunotas aizgādības tiesības	1	-	1	3
Prasības sniegšana tiesā par aizgādības tiesību atņemšanu (personas)	4	1	1	2
Ar tiesas lēmumu atņemtas aizgādības tiesības	-	1	1	1
Bērnu skaits, kuru vecākiem atņemtas aizgādības tiesības	-	1	2	1
Ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu skaits:	20	23	23	18
t.s. audžuģimenē	3	5	6	6
t.s. aizbildnībā esošo bērnu skaits	15	15	17	12
t.s. ilgstošas sociālās aprūpes iestādē	2	3	-	-
Aizbildņu skaits	13	13	15	10
Audzģimenes	1	1	1	1
Aizgādībā esošo personu skaits	2	2	2	2
Pieņemtie lēmumi:	18	17	19	27
t.s. vienpersoniskie lēmumi	-	1	-	3
Ierosināto lietu skaits	4	12	11	11
Lietvedībā esošo lietu skaits pārskata gadā	86	97	104	109

Avots: 23.03.2018. Ciblas novada pašvaldības dati

Pēc 9.3.tabulas datiem redzams, ka Bāriņtiesas darbs ik gadu kļūst apjomīgāks, jo aizvien vairāk personu un ģimeņu nonāk Bāriņtiesas redzeslaukā.

9.4.tabula

Bāriņtiesas darbība

Darbības/ Gads	2014	2015	2016	2017
Bāriņtiesā pieņemto lēmumu skaits	18	17	19	27
Sapulces	1	1	1	2
Riska ģimenes	11	12	10	12
Bērnu skaits riska ģimenēs	17	19	17	23
Audžuģimenes	1	1	1	1
Veiktie notariālie apliecinājumi	184	196	145	122
Saņemtā korespondence	72	107	120	149
Nosūtītā korespondence	78	80	130	180

Avots: 23.03.2018. Ciblas novada pašvaldības dati

Viens no Bāriņtiesas darbības virzieniem ir apliecinājumu izsniegšana. kā redzams tabulā 9.5., tad visvairāk darbību notiek Ciblas/Līdumnieku apvienotajā Bāriņtiesā un Pušmucovas Bāriņtiesā.

9.5.tabula

Bāriņtiesas izsniegtie apliecinājumi

Apliecinājumi/Gads	2014	2015	2016	2017
Blonti	55	37	57	34
Cibla,Līdumnieki	70	84	45	39
Pušmucova	47	51	29	36
Zvirgzdene	12	24	18	13

Avots: 23.03.2018. Ciblas novada pašvaldības dati

9.3. Veselības aprūpe

Ciblas novadā iedzīvotājiem pieejama ambulatorā veselības aprūpe. Pēc neatliekamās medicīniskās palīdzības jāgriežas Ludzas novada medicīnas iestādēs – SIA „Ludzas medicīnas centrā” un Ludzas poliklīnikā. Ambulatoro aprūpi nodrošina 5 vietās, kur darbojas feldšeru - vecmāšu punkti: Blontos, Pušmucovā, Lucmuižā, Ciblā un Līdumniekos. Ir pieejamas 4 ģimenes ārstu prakses: Blontos, Pušmucovā, Lucmuižā un Ciblā. Ģimenes ārsti pieņem vidēji 4 reizes mēnesī Pušmucovā un Ciblā, 3 reizes mēnesī Lucmuižā un 1 reizi mēnesī Blontos. Darbojas 1 zobārstu privātprakses Felicjanovā. Nav nevienas aptiekas.

Katru gadu novada feldšeru punkti apkalpo vidēji 10000 līdz 11000 pacientus. Pacientu skaits pieaug, jo iedzīvotāji noveco un ļoti daudzi regulāri lieto zāles. Mājas aprūpju skaits arī ir palielinājies, tagad tas sasniedz vidēji 350 mājas aprūpes gadā. Lucmuižas un Pušmucovas feldšeru – vecmāšu punktos ir iespēja arī nodot asins analīzes. Vidēji gadā Lucmuižā tiek ņemtas analīzes 90 pacientiem, Pušmucovā – 180 pacientiem. Medpunktos gan iedzīvotāji, gan bērni var saņemt profilaktiskās potes, tās saņem vidēji gadā katrā medpunktā 35 līdz 60 iedzīvotāji.

Veselības aprūpei 2015. gadā tika izlietoti EUR 31518 jeb 1,3 % no pašvaldības kopējā budžeta un 2016.gadā- EUR 27858 jeb 1,3 % līdzekļu.

2015.gadā ir realizēts projekts Blontu FVP punkta labiekārtošanai, kā ietvaros tika nopirkti holesterīna un glikozes mērāmie aparāti, sviri, kušete.

Kopš 2017.gada pašvaldība iesaistās ESF projektā „Veselības veicināšana iedzīvotājiem Ciblas novadā”, ko apmaksā 85 % ESF un 15 % Veselības ministrija. Projekta ietvaros notiek dažādas aktivitātes: lekcijas, fiziskās aktivitātes (baseins, vingrošana, nūjošana), meistarklases u.tml.

9.4. Kultūra un izklaide

Ciblas novadā ir daudzveidīga un ar senām tradīcijām bagāta kultūras dzīve. Darbojas sešas bibliotēkas: Blontu, Ciblas, Līdumnieku, Felicianovas, Zvirgzdenes un Pušmucovas. Četras no tām jau iekļautas grāmatu kopkatalogā „Alise”, kas dod iespēju atrast un pasūtīt nepieciešamo grāmatu no citām bibliotēkām, pastāv iespēja pasūtīt grāmatas arī no Nacionālās bibliotēkas. Katrai bibliotēkai šogad ir piešķirti EUR 600 jaunu grāmatu iegādei un 12-15 nosaukumu periodikas pasūtīšanai. Katrā bibliotēkā ir pieejami datori ar interneta pieslēgumu. Bibliotēkas akreditētas līdz 2020. gadam. Regulāri notiek pasākumi un izstādes.

9.6.tabula

Novada bibliotēku raksturojums 2015. un 2016.gadā

Apdzīvota vieta	Lasītāji, skaits	Grāmatu krāja, skaits	Datori, skaits
Blonti	111/102	4356/4464	7/7
Cibla	222/204	5097/4556	5/5
Felicianova	179/167	5861/5764	3/3
Līdumnieki	112/130	4261/4374	4/4
Pušmucova	160/147	4285/3804	6/6
Zvirgzdene	81/82	1002/892	5/5

Avots: Ciblas novada pašvaldība, 23.03.2018.

Diemžēl ikgadējais lasītāju skaits pamazām sarūk, tās ir sekas gan kopējā iedzīvotāju skaita samazināšanās, gan mūsdienu tehnoloģiju laikmeta ietekme.

9.7.tabula

Novada bibliotēku raksturojums 2017. gadā

Apdzīvota vieta	Lasītāji, skaits	Grāmatu krāja, skaits	Datori, skaits
Blonti	95	4536	7
Cibla	200	4640	5
Felicianova	157	5892	3
Līdumnieki	94	4176	4
Pušmucova	145	3905	6
Zvirgzdene	80	759	5

Avots: Ciblas novada pašvaldība, 23.03.2018.

Regulāri notiek pasākumi un izstādes. Bibliotēkās lasītākie ir periodikas izdevumi un bērnu literatūra.

Novadā ir četri tautas nami un trīs brīvdabas estrādes. Kultūras un sporta darbam izdevumi no kopējā budžeta gadā sastāda ap 4 %. Ciblas novadā ir noteikti divi galvenie virzieni kultūras un atpūtas jomā:

- 1) Nodrošināt kvalitatīvu, daudzveidīgu kultūras, sporta un atpūtas iespēju izmantošanu, saglabājot sava novada identitāti un kultūras vērtības;
- 2) Aktivizēt jauniešu un pieaugušo iesaistīšanos sabiedriskajā dzīvē.

Pušmucovas tautas nams tika renovēts un tagad var uzņemt 350 skatītājus, pašreiz darbojas etnogrāfiskais ansamblis „Olūti”, deju kolektīvs „Māra”, bērnu popgrupa „Heijā”.

Zvirgzdenes tautas nams ar 60 vietām darbojas kopš 1949. gada. Lai varētu rīkot lielākus pasākumus, 1998. gadā vecajā muižas parkā tika uzbūvēta brīvdabas estrāde, kur vasaras sezonā notiek vietējā un starpnovadu mēroga pasākumi. Par tradīciju ir kļuvis ikgadējs pasākums „Zvirgzdenes ziņģe”, kas pulcē plašu mākslinieku un dalībnieku auditoriju. Tautas namā darbojas viens no vecākajiem pašdarbību kolektīviem – folkloras skopa „Saime” un lauku kapela „Saime”, Zvirgzdenes mūzikas kolektīvs.

Ciblā ir viens no vecākajiem kultūras centriem novadā. Ciblas pagasts kā administratīva vienība pastāvēja jau no 1861.gada, bet Eversmuiža (tagad Cibla) pirmo reizi rakstos minēta 1599.gadā, ko uzskata par tās dibināšanas sākumu. Ciblas tautas nams darbojas kopš 1970. gada. Te darbojas folkloras kopa „Ilža”, sieviešu deju kopa „EversS”, bērnu vokālais ansamblis.

Ciblas ciemā pie Kapukalna ir brīvdabas estrāde. Tradicionāli ir kļuvuši gadskārtu ieražu svētki, katru gadu tiek rīkoti bērnbības, pirmklasnieku un pilngadības svētki.

Līdumniekos ir brīvdabas estrāde. Tajā tiek rīkoti dažādi svētki. Svarīgākie no tiem ir „Satiec savu meistar” un „Bērtuļa diena” ar amatnieku tirdziņu un balli. Līdumniekos darbojas meiteņu vokālais ansamblis.

Līdumniekos izveidots muzejs, kas ir ļoti savdabīgs un eksponātiem bagāts. Tas ir iekārtots bijušajā Līdumnieku pagasta padomes ēkā. 3 gadu laikā jauni un enerģiski entuziasti savākuši 2. pasaules kara relikvijas, kas tika atrastas tuvākajā apkārtnē. Dažās ekspozīcijas stāsta par Līdumnieku puses vēsturi un cilvēkiem.

Blontu tautas nams renovēts 2010. gadā, uzbūvēta skatuve, izveidota moderna apkures sistēma. Blontos darbojas folkloras kopa „Madara”, amatiereteātris „Aduks”, sieviešu deju kopa „Kapriže”, sieviešu ansamblis „Lāses”.

Ciblas novadā ir 14 aktīvi darbojošies pašdarbības kolektīvi, kuros kopā ir 139 dalībnieki. Kolektīvi regulāri koncertē, piedalās vietējos pasākumos, mūzikas festivālos un starptautiskajā folkloras festivālā „Baltica”.

Ciblas novadā 2015. gadā tika sarīkoti 104, 2016. gadā – 92 un 2017. gadā - 96 pasākumi. Apmeklētāju skaits attiecīgi bija 7094, 7520 un 6572 apmeklētāji.

Ciblas ciemā darbojas jauniešu centrs, ik dienu to apmeklē 20 – 25 jaunieši, kuri šeit klausās mūziku, skatās filmas, sporta pārraides; šeit ir pieejamas galda spēles, novuss, biljards. Vidēji gadā tiek rīkoti 17- 20 pasākumi. Tradicionāli jau kļuvuši „Dullais desmitnieks”, meža

dienas, mednieku, makšķernieku sacensības, „Styprūs skriejņš”. Neiztrūkstoša ir sportošana. Futbola dienā spēles notiek visā novadā, pludmales volejbola sacensības, strītbols, florbola sacensības „Jaungada kauss”. Sportiskajās aktivitātēs piedalās jaunieši no Ludzas, Zilupes, Kārsavas, Dagdas, Rēzeknes novadiem. Pirms gadskārtu svētkiem tiek rīkotas radošās darbnīcas.

Ļoti aktīvi jaunieši piedalās jaunsargu nodarbībās, pārgājienos, katru gadu piedalāmies militārajās sacensībās „Jaunie Kārsavas sargi”, katru gadu Līdumniekos rīkojam savu jaunsargu nometni, piedalās 10 instruktori un 50 jaunsargi.

Novada neatņemama kultūras sastāvdaļa ir reliģiskās draudzes. Ciblas novadā ir Aizpūres, Eversmuižas un Pušmucovas katoļu draudzes, Krivandas un Kvitaines pareizticīgo draudzes.

9.5.Sports un aktīvā atpūta

2011. gadā Felicianovā tika atjaunots sporta komplekss. Blontos ir uzcelta sporta zāle. Lucmuižā ir ierīkots sporta laukums. Pušmucovā pusaudži sporta aktivitātēm izmanto skolas stadionu.

2018.gadā pašvaldība projekta ietvaros uzsāka Ciblas vidusskolas stadiona pārbūves projektu. Pēc projekta realizācijas, tas būs publiski pieejams visiem novada iedzīvotājiem.

Ciblas novadā darbojas IK „Lanas777”, kas nodarbojas ar peintbolu un pasākumu rīkošanu.

Vasarā iedzīvotāji izmanto peldvietas Lielajā Ludzas ezerā, kas iekārtota par projekta līdzekļiem; Zvirgzdenes ezerā, Zabolotjes ezerā un Kurjanovas ezerā. Iecienīta peldvieta ir Cirmas ezera pludmale, taču tā nav oficiāli reģistrēta.

Vairākas novada viesu mājas piedāvā aktīvās atpūtas iespējas. (skat. sadaļu 3.3. Tūrisms)

9.6.Sabiedriskā drošība un kārtība

Sabiedriskās kārtības nodrošināšanu Ciblas novadā veic divi iecirkņa inspektori. Dažādu pasākumu laikā par drošību un kārtību atbildīgi ir zemessargi.

Šobrīd pašvaldībā nav izveidota pašvaldības policija. Taču ir jāapsver doma, par šādas iestādes vajadzību. Šobrīd arī kaimiņu novados nav izveidota pašvaldības policija.

Novada amatpersonas, pamatojoties uz savām pilnvarām un saistošajiem noteikumiem, var saukt personas pie atbildības, sastādot administratīvo pārkāpumu protokolu.

Ciblas novadā gadā vidēji tiek reģistrēti 45 kriminālnoziedzumi. 2015. gadā tika reģistrēti 52, tai skaitā 9 nepilngadīgu personu izdarīti noziegumi, 2016. gadā – 47 un attiecīgi 5, 2017. gadā – 37 un attiecīgi 2 kriminālnoziedzumi. Slepkavību, tīšu smagu vai vidēju miesas bojājumu un izvarošanu nav. Pie administratīvās atbildības 2015.gadā sauktas 92, tai skaitā 8 nepilngadīgas personas, 2016.gadā – 77 un 12 personas, 2017. gadā 53 un 1 persona. Ciblas novadā 2015. gadā valsts policijas redzeslokā nonākuši un reģistrēti 383 notikumi, 2016. gadā – 363, 2017. gadā – 271 notikumi.

9.7. Pakalpojumu pieejamība ārpus novada teritorijas

Ciblas novada iedzīvotāji daudzus pakalpojumus saņem ārpus novada teritorijas.

Vairāki novada bērni izmanto kaimiņu novadu izglītības iestādes – mūzikas, mākslas skolas, vidusskolas, PII pakalpojumus, lielākoties bērni apmeklē Ludzas novada izglītības iestādes, kā arī Kārsavas novada izglītības iestādes.

Kopš 2016. gada pakalpojumu sniegšanas funkcijas deleģētas Kārsavas novada būvvaldei. Visus jautājumus, kas saistīti ar būvniecību, novada iedzīvotāji risina šajā būvvaldē. 2016. gadā ir izsniegtas 20 būvatļaujas, izsniegta viena apliecinājuma karte, izsniegti 28 atzinumi par pārbaudi dabā, izsniegtas 8 dažāda rakstura izziņas, izsniegti 7 paskaidrojuma raksti, 4 objekti pieņemti ekspluatācijā. 2017. gadā ir izsniegtas 11 būvatļaujas, izsniegti 19 atzinumi par pārbaudi dabā, izsniegtas 8 dažāda rakstura izziņas, izsniegti 4 paskaidrojuma raksti, 3 objekti pieņemti ekspluatācijā.

Tūrisma informācijas centrs atrodas Ludzā.

Ciblas novadā nav nevienas bankas, un ir tikai viens bankomāts Ciblas veikalā, skaidras naudas noņemšana no konta pārsvarā notiek Ludzā. Ludzā atrodas a/s „Citadele bankas” filiāle. Citu banku klientiem ir jāmeko ceļš uz Rēzekni.

Policija un tiesa, kas apkalpo Ciblas novadu, atrodas Ludzas pilsētā.

Ludzā atrodas arī tādas iestādes kā Valsts ieņēmumu dienesta klientu apkalpošanas centrs, Nodarbināto valsts aģentūra, Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras klientu apkalpošanas centrs, Valsts robežsardze, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Automašīnu tehniskās apskates stacija, kas sniedz pakalpojumus Ciblas novada privātām un juridiskām personām. Valsts arhīvs, kas apkalpo Ciblas novadu, atrodas Rēzeknē. Valsts zemes dienesta klientu apkalpošanas centrs Ludzā pieņem vienu reizi nedēļā. Rēzeknes tiesas Zemesgrāmatu nodaļa arī atrodas Rēzeknē.

Reģionālā vides pārvalde atrodas Rēzeknē, personām, kam nepieciešamas atļaujas vai tehniskie noteikumi, šī pakalpojuma iegūšanai dodas uz Rēzekni. Arī Pārtikas un veterinārais dienests atrodas Rēzeknē.

Ciblas novada iedzīvotāji izmanto SIA „Ludzas medicīnas centrs” un Ludzas poliklīnikas sniegtos medicīniskos pakalpojumus.

Ciblas novads sadarbojas ar kaimiņu novadiem, it īpaši bijušā Ludzas rajona novadiem – Ludzas, Kārsavas un Zilupes novadiem – dažādos jautājumos. Regulāri notiek kopīgi kultūras pasākumi – koku skates, ansambļu skates, sporta pasākumi u.c. Pašvaldību vadītāji bieži vien kopīgi dodas ārvalstu vizītēs un kopīgi uzņem ciemiņus no ārvalstīm.

Citu novadu iedzīvotāji Ciblas novadā visbiežāk pieprasa izglītības pakalpojumus, apmeklējot pirmsskolas izglītības iestādes un vidusskolu.

9.8. Klientu apkalpošanas centrs un sabiedriskās attiecības

Jau kopš 2016.gada Ciblas novada centrā Blontos darbojas Klientu apkalpošanas centrs, kurā iedzīvotāji saņem pakalpojumus, kas saistīti ar Valsts sociālo apdrošināšanu (2016.gadā-45,

2017.gadā-33 pakalpojumi), VID pakalpojumi(2016.gadā 38; 2017.gadā-25), KAC konsultācijas (2016.gadā-538, 2017.gadā-435).

Klientu apkalpošanas centrs veic bezmaksas konsultācijas un darbības. Ikvienam iedzīvotājam neskaidro jautājumu KAC darbinieces risina, sazinoties ar atbildīgo valsts iestādi.

Jau kopš 2016.gada novadā darbojas sabiedrisko attiecību speciālists, kurš ir atbildīgs par pašvaldības informatīvā izdevuma „Ciblas novada ziņas” regulāru izdošanu un sabiedrības informēšanu pa radio un televīzijā.

Pēdējo triju gadu laikā katru gadu ir iznākuši 20 „Ciblas novada ziņas” numuri, 50 informatīvās ziņas iesniegtas Latgales radio un izveidoti 10 sižeti Latgales televīzijā.

10. Publiskā pārvalde

10.1. Pašvaldības struktūra un funkcijas

Ciblas novada teritorija sastāv no Ciblas, Līdumnieku, Blontu, Pušmucovas un Zvirgzdenes pagastiem. Pašvaldības iedzīvotāju pārstāvniecību nodrošina tās iedzīvotāju ievēlēts lēmējorgāns - dome. Pašvaldība darbojas uz „Ciblas novada pašvaldības nolikuma” pamata, kas izdots pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām” 24.pantu un Valsts pārvaldes iekārtas likuma 28.pantu. Dome sastāv no 9 deputātiem, kuri saskaņā ar pastāvošo likumdošanu tiek ievēlēti uz 4 gadiem. Domes darbu vada domes priekšsēdētājs un priekšsēdētāja vietnieks, kuri darbojas uz Ciblas novada pašvaldības nolikuma pamata. Ciblas novada pašvaldība (pašvaldības centrālā administrācija) ir pašvaldības iestāde, kas nodrošina domes pieņemto lēmumu izpildi, kā arī tās darba organizatorisko un tehnisko apkalpošanu un tā sastāv no:

- 1) Klientu apkalpošanas centra (KAC);
- 2) Kancelejas;
- 3) Finanšu un grāmatvedības nodaļas;
- 4) Attīstības nodaļas;
- 5) Ciblas novada pašvaldības dzimtsarakstu nodaļas;
- 6) Komunālās saimniecības nodaļas;

Pašvaldības centrālā administrācija darbojas uz domes apstiprināta nolikuma pamata. Centrālās administrācijas nodaļas darbojas, pamatojoties uz pašvaldības centrālās administrācijas nolikumu un pašvaldības izpilddirektora apstiprinātiem centrālās administrācijas nodaļu nolikumiem. Administrācijas vadītājs ir izpilddirektors.

Ciblas novads par samaksu izmanto Kārsavas novada būvvaldes un Ludzas novada tūrisma informācijas centra, bibliotēkas un izglītības pārvaldes pakalpojumus.

Lai nodrošinātu savu darbību un sagatavotu jautājumus izskatīšanai sēdēs, ir izveidotas 2 komitejas: sociālo, izglītības un kultūras jautājumu komiteja; finanšu komiteja. Domes sēdes notiek vienu reizi mēnesī.

Atsevišķu funkciju pildīšanai no deputātiem, pašvaldības darbiniekiem un iedzīvotājiem ir izveidotas 12 komisijas:

- 1) vēlēšanu;
- 2) iepirkumu;
- 3) administratīvā;
- 4) pašvaldības īpašuma atsavināšanas komisija;
- 5) dzīvokļu komisija;
- 6) apbalvošanas komisija;
- 7) komisija pamatlīdzekļu paredzamā atlikušā lietderīgās lietošanas laika noteikšanai;
- 8) ilgtermiņa ieguldījumu novērtēšanas komisija;
- 9) medību koordinācijas komisija;

- 10) Ciblas novada zemes tirgus administrēšanas komisija;
- 11) interešu izglītības programmu izvērtēšanas un mērķdotāciju sadales komisija;
- 12) valsts budžeta mērķdotācijas Ciblas novada pirmsskolas (bērnu no 5 gadu vecuma), vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai sadales komisija.

Nepieciešamības gadījumā vienreizēju uzdevumu veikšanai dome var izveidot jaunas komisijas, valdes vai darba grupas.

Pašvaldībai pakļautas ir 29 iestādes.

10.1.tabula

Pašvaldības pakļautības iestādes

Iestāde	Skaitis	Nosaukums
Skola	3	Pušmucovas pamatskola Ciblas vidusskola Ezersalas internātpamatskola
Pirmskolas izglītības iestāde	2	Blontu PII Ciblas PII
Bibliotēka	6	Pušmucovas bibliotēka Blontu bibliotēka Ciblas bibliotēka Līdumnieku bibliotēka Felicianovas bibliotēka Zvirgzdenes bibliotēka
Tautas nams	4	Blontu TN Pušmucovas TN Zvirgzdenes TN Ciblas TN
Feldšeru – vecmāšu punkts	5	Pušmucovas FVP Blontu FVP Lucmuižas FVP Ciblas FVP Līdumnieku FVP
Pagastu pārvaldes	4	Ciblas pagasta pārvalde Līdumnieku pagasta pārvalde Pušmucovas pagasta pārvalde Zvirgzdenes pagasta pārvalde
Sociālais dienests	1	Sociālais dienests
Ciblas novada bāriņtiesa	1	Ciblas novada bāriņtiesa
Jauniešu centrs	1	Jauniešu centrs
Sporta komplekss	1	Ciblas novada sporta komplekss
Ciblas novada pašvaldība	1	Ciblas novada pašvaldība

Avots: Ciblas novada pašvaldības dati uz 01.04.2018.

Lai uzlabotu pašvaldības un iedzīvotāju sadarbību, kopš 2009. gada vasaras ik mēnesi 600 eksemplāru lielā tirāžā izdod informatīvo izdevumu „Ciblas novada ziņas”, kas tiek izvietots pārvaldēs, bibliotēkās un klientu apkalpošanas centrā. Lai uzlabotu atgriezenisko saiti ar iedzīvotājiem, regulāri tiek rīkotas domes pārstāvju un speciālistu tikšanās ar iedzīvotājiem, kā arī tiek rīkotas aptaujas.

10.2. Pašvaldības budžets

Pašvaldībai ir tiesības pastāvīgi veidot un apstiprināt savu budžetu. Kārtību, kādā budžets jāveido, jāapstiprina un jāpilda nosaka likums „Par budžetu un finansu vadību” un likums „Par pašvaldību budžetiem”. Pašvaldība budžetu, kurā ir ienākumu un izdevumu daļa, sastāda un apstiprina vienam saimnieciskajam gadam, kas sākas 1.janvārī un beidzas 31.decembrī. Pašvaldību budžets sastāv no pamatbudžeta un speciālā budžeta. Pašvaldību speciālo budžetu izveido likumā „Par budžetu un finansu vadību” noteiktajos gadījumos.

Pamatbudžetu veido: ieņēmumi no valsts budžeta mērķdotācijas, ieņēmumi no pašvaldību izlīdzināšanas fonda, ieņēmumi no iedzīvotāju ienākuma nodokļa, ieņēmumi no nekustamā īpašuma nodokļa, ieņēmumi no citām pašvaldībām, ieņēmumi no iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi.

Speciālo budžetu veido: ieņēmumi no autoceļu fonda, dabas resursu nodoklis, pārējie ieņēmumi un atlikums uz gada sākumu.

Lielāko budžeta ieņēmumu daļu veido valsts transferti (mērķdotācijas, dotācijas, struktūrfondu finansējums), tikai ceturto daļu veido iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi. (Citur Latvijā iedzīvotāju ienākuma nodoklis veido 30 – 50 % no pašvaldības budžeta ieņēmumiem.) Arī nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumi ir mazi – zem 10 % no kopējiem ieņēmumiem. Jāatzīmē, ka nekustamā īpašuma nodoklis netiek iekasēts 100 % apmērā, ik gadu iedzīvotājiem veidojas nodokļa parāds, tomēr 2016. un 2017.gadā pašvaldība aktīvi sadarbojās ar tiesu izpildītājiem un nodeva vairākus parādniekus saskaņā ar likumdošanas prasībām tiesu izpildītājiem, kas spēja iekasēt ievērojamu summu pašvaldības budžetam. Kā arī daudzi parādnieki pēc atkārtota brīdinājuma nomaksāja nekustamā īpašuma nodokļa parādu.

Ciblas novada budžets - ieņēmumi

Budžeta ieņēmumi	Izpilde 2017.gadā		Plānots 2018.gadā
	EUR	%	EUR
<i>Ieņēmumi kopā</i>	3087139	100	2594580
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	874 281	28,3	2927 234
Nekustamā īpašuma nodoklis	204 595	6,7	175 907
Valsts nodevas un pašvaldību nodevas	1106	0,03	1050
Naudas sodi un sankcijas	109	0,002	90
Pārējie nenodokļu ieņēmumi	63 755	2,05	6610
Valsts budžeta transferti	1782 333	57,7	1331 889
Pašvaldību budžetu transferti	68 697	2,2	65 000
Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	93 478	3,0	86 800

Avots: Ciblas novada pašvaldības dati, 05.04.2018.

Pašvaldības budžeta izdevumus var grupēt pēc valdības funkcijām vai ekonomiskās klasifikācijas. Ciblas novada izdevumi tiek analizēti pēc valdības funkcijām.

Vislielākos izdevumus sastāda izglītības joma. Tajā ietilpst gan skolu un pirmsskolas izglītības iestāžu uzturēšana, gan pedagogu atalgojums. Ik gada izglītībai tiek tērēts vairāk kā puse pašvaldības budžeta. Administratīvā aparāta uzturēšanai tiek tērēti apmēram 10 % budžeta izdevumu.

Ciblas novada budžets - izdevumi

Pamatbudžeta izdevumi	Izpilde 2017. gadā	
	EUR	%
<i>Izdevumi kopā</i>	2 976 698	100
Vispārējie valdības dienesti	344 990	11,6
Ekonomiskā darbība	92 398	3,1
Vides aizsardzība	203 485	6,8
Pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošana	282 148	9,4
Veselība	52 438	1,8
Atpūta, kultūra, reliģija	283 581	9,8
Izglītība	1449 787	48,7
Sociālā aizsardzība	267 871	8,9

Avots: Ciblas novada pašvaldības dati, 05.04.2018.

Lielākajai daļai Latgales pašvaldību, tai skaitā arī Ciblas novada budžets ir izdzīvošanas, nevis attīstības budžets. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, šogad budžeta izdevumi palielināsies,

jo valstī strauji pieaug elektroenerģijas un degvielas cena, palielinās bezdarbs, kā arī minimālā alga. Jācenšas saglabāt to, kas pašvaldībā ir- skolas, bērnudārzus, feldšeru punktus, bibliotēkas un tautas namus.

Viens no pašvaldības budžeta rādītājiem ir kredītsaistības. Kredīti tiek ņemti dažādu projektu līdzfinansēšanai. Visbiežāk aizdevējs ir Valsts kase. Atkarībā no aizdevuma mērķa, aizdevuma ilgums ir no 5 līdz 15 gadiem.

10.3. Valsts pārvaldes un sabiedriskās organizācijas

Lai veicinātu novada attīstības jautājumu efektīvāku risināšanu un pašvaldības funkciju veikšanu, Ciblas novada dome ir kapitāldaļu turētāja kapitālsabiedrībā SIA „ALAAS”.

Novada pašvaldība ir dalībniece šādās biedrībās un organizācijās:

- 1) Biedrība „Latvijas Pašvaldību savienība”;
- 2) Biedrība „Ludzas rajona partnerība”;
- 3) Pašvaldību brīvprātīgās savienība Eiroreģions ”Pleskava – Livonija”.

Dažas no novada domes funkcijām Ciblas novada pašvaldība ir deleģējusi Ludzas novada pašvaldībai – Tūrisma informācijas centrs, Izglītības pārvalde (daļēji), Galvenā bibliotēka un Kārsavas novada pašvaldībai – Būvvaldes funkcija.

Novada dome izmanto pašvaldību vienoto informācijas sistēmu – personas datu uzskaiti (PUD), kas dod iespēju deklarēt dzīvesvietu tiešsaistē ar iedzīvotāju reģistru, meklēt personu iedzīvotāju reģistrā, veikt personu datu uzskaiti, strādāt ar dzimtsarakstu datiem.

Nekustamo īpašumu uzskaites un nodokļu administrēšanas apakšsistēma (NĪNA) nodrošina iespēju veikt tiešsaistē datu apmaiņu ar Valsts zemes dienesta Kadastra reģistru un Adrešu reģistru; nodrošina nekustamā īpašuma, t.sk. arī ēku un būvju, nodokļa aprēķinu un nodokļu paziņojuma sagatavošanu, maksātāju un parādnieku sarakstu veidošanu.

Gan pašvaldība, gan iedzīvotāji nepieciešamības gadījumā tuvākajā pilsētā Ludzā apmeklē daudzas valsts iestādes: Valsts ieņēmumu dienesta un Valsts zemes dienesta klientu apkalpošanas centrus, Nodarbinātības valsts aģentūru, Neatliekamās medicīniskās palīdzības iestādes.

Novada teritorijā darbojas vairākas biedrības, kuru mērķis ir apvienot pagasta iedzīvotājus izglītībai, informācijai, dabas, ekonomiskā, kultūrvides un sociālās vides apstākļu uzlabošanai un pasākumu organizēšanai, popularizējot ģimeniskumu un veselīgu dzīvesveidu.

10.4.tabula

Novada iedzīvotāju biedrības

Apdzīvota vieta	Biedrības nosaukums	Vadītājs
Blonti	Madara	Gunta Stolere
Cibla	Ciblas Dzirkstelīte	
Zvirgzdene	Muižēņa	Marina Barkāne
Pušmucova	Mezģis	Antons Turlajs
Līdumnieki	Darba un kultūras centrs	Igors Zabiļevskis

Avots: Ciblas novada pašvaldība, 03.04.2018.

Ciblas novada pašvaldība ir noslēgusi sadarbības līgumu ar Vācijas pilsētu Bodenteihu, kuru apmeklē gan novada darbinieki, gan novada deju kolektīvi, ansamblī.

10.4. Attīstības programmas 2012.-2018.gadam īstenošana

Ciblas novada Attīstības programma 2012.-2018.gadam ir vidējā termiņa plānošanas dokuments, kas nosaka novada attīstības prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus, kā arī īstenotājus un finanšu resursus ilgtermiņa mērķa sasniegšanai. Ciblas novada attīstības programma 2012.-2018.gadam ir apstiprināta ar Ciblas novada 2011.gada 29.septembra (protokols Nr. 9, 5§) lēmumu „Par Ciblas novada attīstības programmas 2012.-2018.gadam apstiprināšanu”.

Ik gadu atkarībā no budžeta iespējām pieejamiem fondu finansējumiem, Ciblas novada pašvaldība īsteno projektus. Šo gadu garumā ir īstenoti projekti:

- 1) Mūzikas instrumentu iegāde folkloras kopai „Saime”, Nr.13-01-LL33-L413202-000010. Projekta realizācija tika uzsākta 2013.gada vasarā, plānotās kopējās izmaksas 2668,41 EUR bez PVN, no kuriem ELFLA LEADER finansējums 2401,58 EUR. Projekta realizācija pabeigta 20.06.2014.
- 2) Aprīkojuma iegāde brīvā laika pavadīšanas iespēju dažādošanai, Nr.13-01-LL33-L413202-000007. Projekta realizācija tika uzsākta 2013.gada vasarā, plānotās kopējās izmaksas 6702,84 EUR bez PVN, no kuriem ELFLA LEADER finansējums 6032,55 EUR. Projekta realizācija pabeigta 30.06.2014.
- 3) Rotaļu laukuma aprīkošana pirmsskolas vecuma bērnu aktivitāšu organizēšanai Blontu ciemā, Nr. 13-01-LL33-L413201-000014. Projekta realizācija tika uzsākta 2013.gada vasarā, plānotās kopējās izmaksas 6870,05 EUR bez PVN, no kuriem ELFLA LEADER finansējums 6183,04 EUR. Projekta realizācija pabeigta 14.08.2014.
- 4) Rotaļu laukuma aprīkošana pirmsskolas vecuma bērnu aktivitāšu organizēšanai Ciblas ciemā, Nr. 13-01-LL33-L413201-000007. Projekta realizācija tika uzsākta 2013.gada vasarā, plānotās kopējās izmaksas 8019,73 EUR bez PVN, no kuriem ELFLA LEADER finansējums 7217,76 EUR. Projekta realizācija pabeigta 14.08.2014.
- 5) Zivju resuru pavairošana Ciblas novada Lielajā Ludzas ezerā, Nr. 1.31. Projekts realizēts 2014.gadā, kopējās izmaksas 4549,84 EUR, Zivju fonda finansējums 3240,00 EUR.
- 6) Veselības pakalpojumu pilnveidošana Blontu feldšeru – vecmāšu punktā, Nr.14-01-LL33-L413101-000004. Projekts realizēts 2014.gadā. kopējās izmaksas 1200,00 EUR bez PVN, no kuriem ELFLA LEADER finansējums 1008,00 EUR.
- 7) „Oglekļa dioksīda emisiju samazināšana, uzlabojot Ciblas novada pašvaldības Blontu pirmsskolas izglītības iestādes ēkas energoefektivitāti”. Projekta numurs ir KPFI-15.2/73.

Projekts tika īstenots, pateicoties Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansēto projektu „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai” 3.kārtai. Projekta attiecināmās izmaksas ir 137970,61 EUR. Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansējuma daļa ir 70% no attiecināmajām izmaksām- 96579,43 EUR. Projekta īstenošanas rezultātā ir jāsasniedz oglekļa dioksīda samazinājuma rādītājs vismaz 41126,03 kgCO₂/gadā, kā arī oglekļa dioksīda emisijas samazinājuma rādītāja attiecība pret KPFI finansējumu projektam vismaz 0,85 kg CO₂/ EUR. Piecu gadu periodā tiks veikts monitorings un noteikts sasniegtā oglekļa dioksīda samazinājums.

- 8) Igaunijas, Latvijas un Krievijas pārrobežu sadarbības programmas Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instrumenta ietvaros 2007-2013 projekts ELRI-129 „Tūre pa Latgali un Pleskavu” tika realizēts Ciblas novada Zvirgzdenes pagasta Lucmuižas ciema pie Lielā Ludzas ezera. Pašvaldības līdzfinansējums - 4181,69 EUR. Kopējais projekta budžets ir 20000,00 EUR. Ir izveidota aprīkota atpūtas vieta ar futbola, volejbola laukumiem, galdiem, soliēm, lapenēm un bērna laukumu, kā arī uzstādīti pontoni.
- 9) Skaņu aparatūras iegāde Pušmucovas kultūras namam, Nr. 14-01-LL33—L413201-000003. Kopējās izmaksas 5811,87 EUR bez PVN, no kurām ELFLA LEADER finansējums ir 5230,68 EUR.
- 10) Zvirgzdenes ezera zivju krājumu pavairošana, Nr. 2.28. Kopējās izmaksas 4598,00 EUR. Zivju fonda finansējums 3146,00 EUR.
- 11) Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisijas mazināšanai Ciblas vidusskolā, Nr. KPFI-15.4/61. Kopējās izmaksas 275961,50 EUR, KPFI finansējums ir 201783,05 EUR. Projekta mērķis – uzlabot Ciblas vidusskolas energoefektivitāti, samazinot ēkas siltumenerģijas patēriņu un siltumnīcefekta gāzu emisiju. Lai sasniegtu šos mērķus, tika veikta ēkas fasādes vienkāršotā renovācija, izbūvējot ventilāciju ar gaisa rekuperācijas sistēmu un rekonstruējot apkures sistēmu.
- 12) Āra trenāžieri Ciblas vidusskolā, kopsumma: 15381,63, biedrības LabieDarbi finansējums – 15000 EUR.
- 13) „Seno latgaļu mantojums – Ķīšukalna pilskalns, Ludza pirms Ludzas”. Realizēts ar Latgales reģiona attīstības aģentūras, Valsts Kultūrkapitāla fonda (VKKF) un A/S „Latvijas Valsts meži” atbalstu. Valsts kultūras kapitāla fonda finansējums 3000 eiro un Ciblas novada pašvaldības finansējums 1113,20 eiro. Jauno arheologu skolas pašu finansējums nometnes organizēšanai – 1200 eiro. Pašvaldības līdzekļi izlietoti koka konstrukciju izgatavošanai un informatīvā stenda aprīkošanai Ķīšukalnā. Konstrukciju uzstādīšana tika veikta 2016. gada pavasarī.

- 14) „Bērnu rotaļu laukuma aprīkojuma piegāde un uzstādīšana Pušmucovas ciemā”, projekta Nr. 16-01-AL34-A019.2201-000003. Šī projekta attiecināmās izmaksas ir 14759,58 eiro, publisko finansējums 13283,60 eiro apmērā. Projekta ietvaros tika ierīkots bērnu rotaļu laukums Pušmucovā pie daudzstāvu mājām nojauktās mājas vietā. Laukumā uzstādītas šūpoles, rotaļu mājiņa, atspersūpoles, smilškaste, balansieri, basketbola grozs mazajiem sportistiem, rotaļu pilsētiņa, virvju tunelis, kā arī soli bērniem un pieaugušajiem.
- 15) „Tērpu iegāde Ciblas novada amatierkolektīviem”, projekta Nr. 16-01-AL34-A019.2201-000002. Šī projekta attiecināmās izmaksas ir 38430,58 eiro. ELFLA finansējums 34587,50 eiro apmērā, pašvaldības līdzfinansējums 10 % jeb 3843,06. Projekta ietvaros tika pagatavoti tērpu komplekti deviņiem novada amatierkolektīviem: Zvirgzdenes kapelai, folkloras kopai „Saime”, etnogrāfiskajam ansamblim „Olūti”, jauniešu deju kolektīvam „Māra”, sieviešu deju kopai „Kaprīzes”, deju kopai „EversS”, bērnu deju kolektīvam „Kamolītis”, Blontu folkloras kopai „Madara”, Ciblas bērnu deju kolektīvam. Kopējais vienību skaits ir mērāms simtos, jo kolektīviem pašūti svārki, blūzes, vestes, priekšauti, bikses, darinātas kurpes, cakotas zeķes un villaines, kā arī saktas un vainadziņi, cepures un nadzenes.

11. SVID analīzes kopsavilkums

SVID analīze ir stratēģijas plānošanas instruments, kas ļauj noteikt pašvaldības Stiprās un Vājās puses, Iespējas un Draudus. Veicot SVID analīzi, tiek izvērtētas iekšējo un ārējo faktoru sniegtās priekšrocības un problēmas:

Stiprās puses – pašvaldības īpašības, kas tai var palīdzēt sasniegt noteikto mērķi;

Vājās puses – pašvaldības īpašības, kas var kavēt noteiktā mērķa sasniegšanu;

Iespējas – tie ārējie faktori, kas var pašvaldībai palīdzēt sasniegt noteikto mērķi;

Draudi – tie ārējie faktori, kas var pašvaldību kavēt noteiktā mērķa sasniegšanā.

SVID analīze tiek atspoguļota tabulā, lai pārskatāmi aprakstītu visu jomu stiprās un vājās puses, iespējas un draudus atbilstoši pašreizējās situācijas aprakstā minētajam. SVID analīzē katram punktam ir ievietots novērtējums, kas tiek apzīmēts ar „X”, norādot attiecīgā aspekta būtiskāko nozīmi pašvaldības, plānošanas reģiona, valsts vai starptautiskajā mērogā.

Ciblas novada Attīstības programmā veikta SVID analīzi šādās jomās (kategorijās):

- 1) Iedzīvotāji;
- 2) Ģeogrāfiskais stāvoklis;
- 3) Novada pārvalde;
- 4) Infrastruktūra;
- 5) Kultūra, izglītība un sports;
- 6) Veselība un sociālā aprūpe;
- 7) Uzņēmējdarbības vide un tūrisms;
- 8) Lauku teritorija.

Iedzīvotāji

SVID		Pašvaldības mērogā	Plānošanas reģiona mērogā	Valsts mērogā	Starptautiskā mērogā
S	Cilvēkresursu potenciāls – izglītoti, radoši, darbaspējīgi iedzīvotāji	X	X	X	
	Zemas darbaspēka izmaksas		X	X	
	Sociāli aktīvi iedzīvotāji (kultūras jomā)	X		X	X
V	Negatīva demogrāfiskā situācija	X		X	
	Augsts bezdarba līmenis	X		X	
I	Salīdzinoši zemākas darbaspēka izmaksas var veicināt investīciju piesaisti	X	X		
	Nodarbinātības veicināšanas pasākumi			X	
D	Iedzīvotāju novecošanās	X	X	X	
	Darbaspējas vecuma iedzīvotāju īpatsvara samazināšanās	X		X	
	Ilgstoša bezdarba degradējošā ietekme	X		X	

Ģeogrāfiskais stāvoklis

SVID		Pašvaldības mērogā	Plānošanas reģiona mērogā	Valsts mērogā	Starptautiskā mērogā
S	Novada ģeogrāfiskā atrašanās vieta (ES ārējā robeža)			X	
	Dabas resursu daudzveidība – meži, purvi, ūdensobjekti, aizsargājamās dabas teritorijas	X	X	X	
	Bagāts kultūrvēsturiskais mantojums	X		X	
	Derīgo izrakteņu resursi	X		X	
	Esošais ceļu tīkls	X			
V	Liels attālums līdz galvaspilsētai Rīgai, un Latgales reģiona lielākajām pilsētām - Daugavpilij un Rēzeknei	X	X		
	Aprūtināta administratīvo centru sasniedzamība – slikta ceļu kvalitāte	X			
	Ierobežota sabiedriskā transporta pieejamība	X	X		
I	Sadarbības veicināšana ar kaimiņiem (Krievija, Baltkrievija)	X	X		
	Vietējo dabas resursu izmantošana	X			
	Alternatīvās enerģijas ražošana un izmantošana	X		X	
D	Tālāko apdzīvoto centru un viensētu izzušana	X		X	
	Liela valsts iestāžu reģionalizācija, pakalpojumi ir grūti pieejami iedzīvotājiem			X	

Novada pārvalde

SVID		Pašvaldības mērogā	Plānošanas reģiona mērogā	Valsts mērogā	Starptautiskā mērogā
S	Kvalificēti speciālisti un pārvalžu darbinieki	X			
	Pašvaldības pakalpojumu pieejamība pēc iespējas tuvāk iedzīvotājiem – pagastu pārvaldēs	X			
	Pieredze investīciju projektu izstrādē un īstenošanā	X			
	Klientu apkalpošanas centra izveide	X			
V	Valsts iestādes atrodas ārpus novada		X		
	Ceļa fonda nepietiekamais finansējums	X		X	
I	Darbinieku kvalifikācijas celšanaursos un semināros	X			
	ES un citu finanšu līdzekļu piesaiste pašvaldības budžetam	X		X	
	Aktīva pašvaldības sadarbība ar uzņēmējiem	X			
D	Sociāli – ekonomiskās situācijas pasliktināšanās	X		X	
	Energoresursu sadārdzināšanās	X		X	

Infrastruktūra

SVID		Pašvaldības mērogā	Plānošanas reģiona mērogā	Valsts mērogā	Starptautiskā mērogā
S	Labs un pietiekams ceļu tīkls	X			
	Plānveidīga ūdensapgādes un notekūdeņu sistēmu rekonstrukcija un modernizācija	X			
V	Nepilnīgs mobilo un interneta sakaru pārklājums	X			
	Sliktā ceļu tīkla seguma kvalitāte	X	X	X	
	Komunālās infrastruktūras nolietojums un nepietiekams nodrošinājums	X			
I	ES finansējuma piesaiste infrastruktūras uzlabošanai	X			
	ES finansējuma piesaiste ēku siltināšanai, alternatīvo enerģijas resursu izmantošanai	X			
D	Mājokļu nolietojums	X			
	Komunālo pakalpojumu sadārdzināšanās	X			
	Infrastruktūras tīklu nolietošanās	X			
	Elektroenerģijas augstās izmaksas			X	

Kultūra, izglītība, sports

SVID		Pašvaldības mērogā	Plānošanas reģiona mērogā	Valsts mērogā	Starptautiskā mērogā
S	Kvalificēts pedagogiskais personāls	X	X	X	
	Labas kultūras, sporta un aktīvās atpūtas pasākumu tradīcijas	X	X	X	X
	Spēcīgi, stabili pašvaldības kolektīvi	X	X	X	X
	Talantīgi un radoši pašdarbības kolektīvu vadītāji	X	X	X	
	Datoru un interneta pieslēguma nodrošinājums visās novadu bibliotēkās, bezmaksas pieejamība	X	X	X	
	Nodrošinājums ar informācijas tehnoloģijām	X			
	Bērnu vietu skaita nodrošinājums PII	X			
	Kultūras iestāžu skaits	X			
	Zirgu skriešanās sacensības Pušmucovā kā novada atpazīstamības tēls				X
	Jaunsargu pulciņš	X			
	Labā sadarbība ar kaimiņnovadiem kultūras, izglītības un sporta jomā, kā arī projektu jomā	X	X	X	X
	Panākumi mācību priekšmetu olimpiādēs	X	X	X	
	Skolēnu panākumi sportā	X	X	X	
	Pašvaldības kolektīvu panākumi	X	X	X	
V	Augstas izglītojamā izmaksas skolās ar nelielu bērnu skaitu	X			
	Izglītojamo skaita samazināšanās	X			
	Pasīva iedzīvotāju iesaistīšanās pasākumos	X			
I	Izglītības iestāžu infrastruktūras uzlabošana	X	X	X	X
	Sporta laukumu un sporta zāles modernizēšana	X			
D	Vērtību sistēmas maiņa			X	X
	Skolu likvidēšana			X	
	Zema dzimstība	X		X	
	Mainīgā valsts politika 5 un 6-gadīgo apmācībā			X	
	Kultūras un sporta pasākumu samazināšanās nepietiekamā finansējuma dēļ	X			
	Atkarība no virtuālās pasaules	X	X	X	X
	Ģimenes sociālās vides degradācija	X		X	

Veselība un sociālā aprūpe

SVID		Pašvaldības mērogā	Plānošanas reģiona mērogā	Valsts mērogā	Starptautiskā mērogā
S	Daudzveidīgs veselības un sociālo pakalpojumu klāsts (FVP, sociālais dienests)	X			
	Kvalificēti sociālie darbinieki un aprūpētāji	X			
	Sociālās palīdzības pakalpojumu tīkls	X			
	Ģimenes ārstu prakšu tīkls	X			
	Bāriņtiesu darbība	X			
V	Finansējuma trūkums aprūpes aprīkojuma pilnveidošanai	X		X	
	Nav operatīvi pieejama neatliekamā medicīniskā palīdzība	X			
	Nav pašvaldības policijas	X			
	Novēcojis dzīvojamais fonds	X			
	Cilvēku ar īpašām vajadzībām ierobežotā līdzdalības iespēja	X	X		
	Nav pieejama stacionārā aprūpe	X			
	Liela slodze sociālā darba speciālistiem	X		X	
	Procentuāli liels trūcīgo iedzīvotāju un veco ļaužu skaits	X		X	
	Veselības aprūpes speciālistu nepietiekams nodrošinājums	X			
	Daļējs sociālo dzīvokļu nodrošinājums	X			
I	Kvalitatīvu veselības un sociālo pakalpojumu attīstība	X			
	Sociālo dzīvokļu izveide	X			
	ES līdzekļu piesaiste feldšeru vecmāšu punktu aprīkojuma uzlabošanai			X	
D	Budžeta līdzekļu samazinājums	X		X	
	Sociālo problēmu pieaugums (trūcīgo personu skaita palielināšanā)			X	
	Atkarību izplatība (alkoholisms, narkomānija, azartspēles, internetatkarība)			X	

Uzņēmējdarbības vide un tūrisms

SVID		Pašvaldības mērogā	Plānošanas reģiona mērogā	Valsts mērogā	Starptautiskā mērogā
S	Ražošanai piemērotas teritorijas	X	X		
	Dabas resursi (lauksaimniecības zemes, meži, derīgie izrakteņi)	X		X	
	Kultūrvēsturiskie objekti	X	X		
	Ceļu tīkls	X			
V	Jaunu iniciatīvu trūkums	X			
	Kvalificēta darbaspēka aizplūšana	X		X	
	Lauku teritoriju un laukos dzīvojošo cilvēku degradācija	X			
	Finanšu resursu trūkums projektu līdzfinansēšanai	X			
	Tūrisma objektu trūkums		X		
	Tūrisma pakalpojumu pieprasījuma sezonālitate			X	
I	Informācijas trūkums internetā par tūrisma iespējām	X			
	Infrastruktūras uzlabošana	X			
	Brīvo zemju izmantošana lauksaimnieciskajai ražošanai	X	X		
D	Labvēlīgi apstākļi jaunu lauksaimniecības nozaru attīstībai	X	X		
	Noieta tirgu trūkums	X			
	Tūristu skaita samazinājums				X
	Banku kreditēšanas nosacījumu nav labvēlīgi jauniem uzņēmumiem			X	
	Energoresursu sadārdzināšanās	X		X	
Neoficiāla nodarbinātība			X		

Lauku teritorija

SVID		Pašvaldības mērogā	Plānošanas reģiona mērogā	Valsts mērogā	Starptautiskā mērogā
S	Daudzveidīgi dabas resursi	X		X	
	Iedzīvotāju strādīgums, vēlme darboties, pašapziņa	X			
	Vietējo iedzīvotāju viesmīlība	X	X		
V	Komunikāciju, inženiertīklu tehniskais stāvoklis neatbilst modernajām tehnoloģiju prasībām	X			
	Zems dzimstības līmenis	X		X	
	Darba vietu trūkums			X	
	Jauniešiem trūkst motivācijas palikt lauku teritorijā	X	X		
	Liels attālums līdz galvaspilsētai	X			
	Ražošanas un rūpniecības uzņēmumu trūkums	X			
	Meliorācijas sistēmu nolietojums			X	
	Nesakārtoti īpašumtiesību jautājumi brīvajām teritorijām	X	X		
I	Kooperācijas veicināšana lauksaimniecības produktu ražošanā un lauku tūrisma jomās	X	X		
	Brīvo lauksaimniecības zemju izmantošana	X			
D	Pieaugušā urbanizācija			X	X
	Pakalpojumu nepieejamība lauku teritorijās	X			
	Energoresursu sadārdzināšanās	X		X	
	Ekonomiskās nošķirtības pastiprināšanās starp Rīgu un reģioniem		X		

12. Pašreizējās situācijas analīzes kopsavilkums

Ciblas novads atrodas Latvijas austrumu daļā. Tas robežojas ar Ludzas, Rēzeknes un Kārsavas novadiem. Austrumos 37 kilometru garumā ir Latvijas valsts un Eiropas Savienības robeža ar Krievijas Federāciju. Ciblas novadu veido piecas teritoriāli administratīvās vienības: Blontu pagasts, Ciblas pagasts, Līdumnieku pagasts, Pušmucovas pagasts un Zvirgzdenes pagasts.

Novada kopējā platība ir 510 km². Iedzīvotāju skaits pašvaldības teritorijā ir 2765 cilvēki.

Pēc MK 25.05.2010. noteikumiem Nr. 482 „Noteikumi par teritorijas attīstības indeksa aprēķināšanas kārtību un tā vērtībām” Ciblas novada attīstības indekss 2016.gadā ir -1,758. Teritorijas attīstības indeksa parēķināšanai izmanto rādītājus, kas raksturo teritorijas sociāli ekonomisko attīstību un to nozīmības svaru.

Cilvēkresursu raksturo nelabvēlīgās novecošanās un depopulācijas tendences, kas šobrīd ir arī Latvijas un Eiropas mēroga problēma. Pēc nodarbinātības valsts aģentūras datiem Ciblas novadā bezdarba līmenis ir augstāks nekā vidēji valstī – 23,3 % darbspējīgo (valstī – 11,7 %).

Novads ir bagāts ar dažādiem dabas resursiem, kurus iespējams izmantot uzņēmējdarbības veicināšanā. Ap 40 % no novada teritorijas aizņem lauksaimniecības teritorijas, apmēram tikpat - meži, gandrīz 5 % - ūdeņu teritorijas. Novadā kā dabas resurss jāmin arī tīra, ainaviski pievilcīga vide. Novada teritorijā ir daudz aizsargājamo dabas teritoriju, kā arī kultūrvēsturisko objektu un teritoriju.

Tehniskās infrastruktūras apjoms ir pietiekams, tomēr tā ir nolietojusies un prasa papildu ieguldījumus uzturēšanai, tādēļ pašvaldībai ir rūpīgi jāplāno nākotnes investīcijas, kas ilgtermiņā sniegtu maksimālus ieguvumus.

Ciblas novada specializāciju iezīmē teritorijā esošās galvenās tautsaimniecības nozares, kas ir piena lopkopība, mežsaimniecība, graudkopība un tūrisms. Lielākie uzņēmumi novadā ir SIA „Lapegles” (mežsaimniecība), SIA „Riko - Ri” (mežsaimniecība), SIA „Wild” (kokapstrāde); SIA „Solo & Co” (tirdzniecība) un z/s „Ezerlīči” (graudkopība). Novada teritorijā nav lielu ražošanas uzņēmumu, līdz ar to novadā ir tīra vide, kas ir pamats tūrisma attīstībai.

Ciblas novads ir ļoti cieši saistīts ar kaimiņnovadiem, it īpaši Ludzas novadu, kur atrodas bijušā rajona centrs. Ludzas pilsētā ir pieejams plašs pakalpojumu klāsts, ko izmanto gan Ciblas novada pašvaldība, gan iedzīvotāji –valsts iestāžu filiāles, banka, degvielas uzpilde stacijas, izglītības iestādes u.c. Daudzi iedzīvotāji strādā/ mācās Ludzā.

Sadarbojoties ar kaimiņu novadiem, tiek realizēti projekti, rīkoti kultūras pasākumi, notiek kopīgi pasākumi pedagogiem, sociālajiem darbiniekiem utt.

Pašvaldības iespējas piedalīties dažādos projektos, segt līdzfinansējumu, nosaka tās budžets. Lielāko Ciblas novada budžeta ieņēmumu daļu veido valsts transferti (mērķdotācijas, dotācijas, struktūrfondu finansējums), tikai ceturto daļu veido iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi. Arī nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumi ir mazi. Vislielākos pašvaldības izdevumus sastāda izglītības joma. Tajā ietilpst gan skolu un pirmsskolas izglītības iestāžu uzturēšana, gan pedagogu atalgojums. Ik gada izglītībai tiek tērēts vairāk kā puse pašvaldības budžeta. Administratīvā aparāta uzturēšanai tiek tērēti apmēram 10 % budžeta izdevumu.

Pielikumi

Pielikumu saraksts

1. pielikums – Ciblas novadā esošās derīgo izrakteņu atradnes, tabulas
2. pielikums – Ciblas novada kultūrvēsturiskie pieminekļi, tabula